

Kostol sv. Jozefa, robotníka

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

ročník 15
Marec, Apríl 2014
číslo 3

Pôst - výzva na zmenu

Pôst - výzva na zmenu

Všetko v živote podlieha zmenám. Mení sa tvárnosť tejto zeme, mení sa človek, mení sa všetko. Existuje aj príslovie: „Život je zmena.“ Mení sa i charakter liturgického obdobia - z bežného obdobia cez rok na pôstne. A všetky tieto zmeny v živote človeka majú iba jeden zmysel: zachovať identitu človeka ako tvora stvoreného na obraz Boží.

Boh totiž stvoril človeka, aby rástol. Ten fyzický, biologický rast máme zabezpečený, ale o ten duchovný sa musíme pričiniť v prvom rade my sami. Pavol Strauss to veľmi pekne vystihol v slovách: „Podstatou človeka je meniť sa. Človek sa stáva iba vtedy sám sebou, keď sa mení.“ Celkom iste myslel na vnútornú zmenu, lebo tá vonkajšia nastáva aj mimo nášho snaženia. Vyrásť z pieskového domčeka svojich názorov je veľmi potrebné. Celý pôst sa orientuje práve na túto zmenu. Vyzýva k nej nás všetkých.

Zmyslom celej pôstnej doby nie je vlastne nič iné, „len“ umožniť nám priestor a „čas“ na zmenu – „kajajte sa, zmeňte sa, obráťte sa“. Hneď od úvodných dní pôstu počúvame tieto výzvy, aby nám to podstatné neuniklo. Priblížiť sa k Bohu znamená zmeniť sa k lepšiemu, to je podstatné. Všetko ostatné má slúžiť iba tomuto cieľu. Striedmosť v jedení a v pití, v radovánkach života a vo všetkom ostatnom má za úlohu akoby zobliecť zo seba všetko, čo ma obklopuje a ako u lekára na preventívnej prehliadke zostať „holým človekom“. Aby sme zbadali, akí sme.

Kto sme? Našu myseľ totiž v bežnom živote zamestnávajú otázky „čo?“, „koľko?“ a pod. Toto sú potrebné otázky v živote a pre život, ale nie sú najpodstatnejšie. To je v otázke „kto?“ Na túto otázku hľadáme odpovede. Pomohla nám v tom aj Popolcová streda, kde jasne zaznelo: „Prach si a na prach sa obrátiš.“ Všetko to vonkajšie, čo sa usilujeme zmeniť: krásu, obezitu, bohatstvo, to všetko je prach a naň sa to všetko premení. A predsa je tu Nieкто, kto je večný - „Kristus je ten istý včera, dnes a naveky.“ Svojím zmŕtvychvstaním urobil všetko nové a nám všetkým ponúka nový život vo večnosti.

duchovný otec Marek Hnat

meditácia snímka: M. Magda

OBSAH**ÚVODNÍK**

Pôst-výzva nazmenu 2

KATECHÉZA

Homília na 3. pôstnu nedeľu 4

Kardinal J. Tomko - Krízy prejdu 6

Arcibiskup A. Tkáč 9

ROZHOVOR

D. o. Marek Hnat 12

Divadlo - Podpaľáč 15

Sv. omša a jej časti (3. časť) 16

Prečo potrebujeme PM 17

Naša história 19

NÁZORY A SVEDECTVÁ

Vidieť Otca z tváre do tváre 20

Zdanlivá smrť v rakve 22

SPEKTRUM MLADÝCH

Srdcová sedmička 24

Ahoj deti! 26

Máš problém? (23. časť) 23

Trampoty v manželstve (81. časť) ... 28

Ohlášky 29

Stalo sa, Stane sa 29

Prehľad bohoslužieb 30

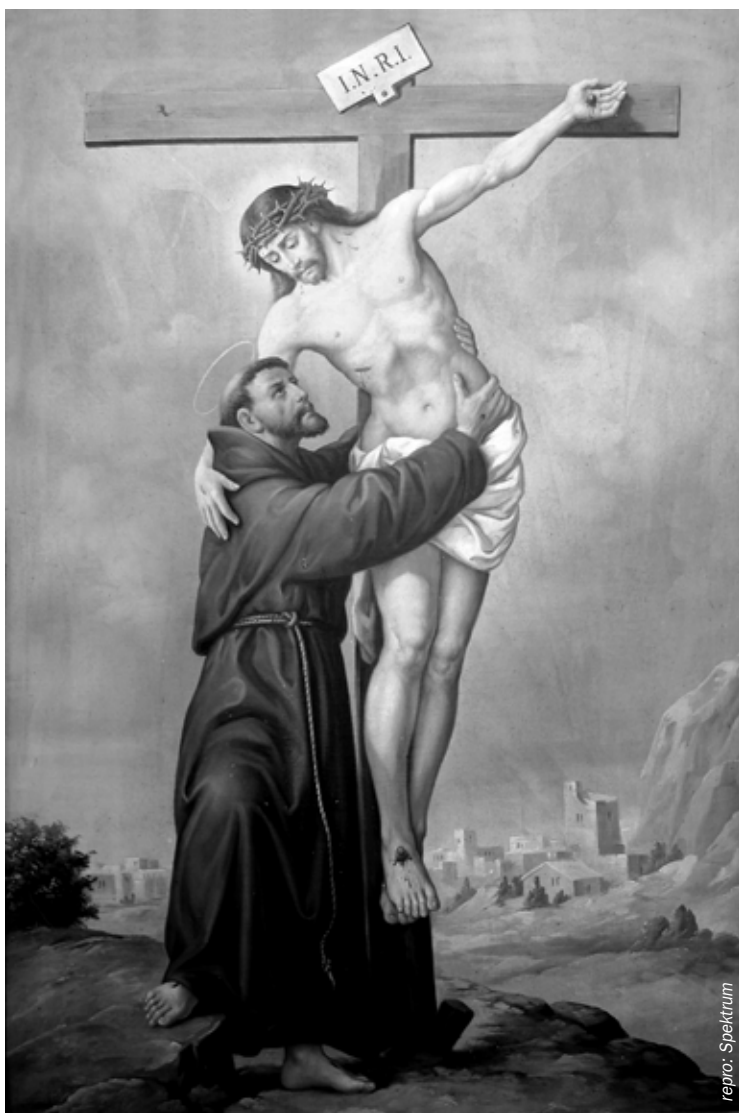
SNÍMKY

Titulka: M. Magda

Vnúťorná predná: M. Magda

Vnúťorná zadná: M. Magda

Vonkajšia zadná: M. Magda

repro: Spektrum

SPEKTRUM**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vítaze pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

Mgr. Marek Hnat so spoločenstvom redakcie

Jazyková úprava: Mgr. Anna Blizmanová**Grafika:** Martin Magda**Kontakty:** Tel.: 051/79 16 235; 79 16 116**www.vitaz.rimkat.sk**e-mail: **vitaz@rimkat.sk,**
spektrum@rimkat.skčíslo účtu: **5037445647/0900****Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.**

A stoja,
pilátske ruky si umývajú,
zachovajúc dôstojný háb nehanebnosti,
odejúc sa do „demokracie“
či do iných vyprázdnených slov...
Krv im zasychá v dlani,
je ňou ušpinený ich čistý stôl.

Sírou páchne vzduch;
nie však (ešte)
sírou z prachu bômb a požiarov
vojnu rozoplátých miest;
lež sírou
z dychu nenásytného chrtáňa Zlého,
gehenny odvekej...

P. O. Hviezdoslav, *Nový svet* (úryvok)

HOMÍLIE

Homília na 3. pôstnu nedeľu, rok A

V rámci katechézy k Roku viery vám ponúkame pre duchovné obohatenie sa homílie nášho rodáka, kňaza Mgr. Jána Biroša.

Keď ich duchovný otec doniesol do redakcie, veľmi som sa potešil, lebo nám do nášho duchovného života pribudne aj jeho dlhoročný pohľad na našu vieru cez vysluhovanie sv. omší, zložených z bohoslužby slova a bohoslužby obety.

„Pane, ku komu by sme išli? Ty máš slová večného života“

Milí veriaci, na svete žije asi deväťsto miliónov kresťanov. Keby všetci žili podľa evanjelia, i keď je to ťažké, nie je to nemožné, situácia vo svete by bola celkom iná. Vedľa svedomitých a obetavých kresťanov existuje, bohužiaľ, väčšina vlažných a matrikových kresťanov. Je to skutočnosť, ktorá nie je pre nekresťanov nijako povzbudivá. Neveriaci Nitsche povedal: „Na svete žil len jeden kresťan – Kristus!“ Nedaj Pán Boh, aby k tomuto názoru prišiel niekto, kto pozoruje aj nás.

Už v evanjeliu sa stretávame s dvomi kategóriami veriacich. Jedni masovo a tradične idú za Kristom, ale sú schopní kedykoľvek kludne od neho odísť. Druhým stačilo len náhodné stretnutie s Kristom, aby sa s ním dali celkom strhnúť a uchvátiť. „Pane, verím v Teba, pomôž mojej malej viere!“, takto hovorí jeden: „Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu...“, tak hovorí stotník.

„Odíď odo mňa Pane, lebo som človek hriešny“, tak hovorí sv. Peter, apoštol. „Pane, kdeže by sme išli, ty máš slová večného života“, takto hovorí ďalší apoštol v mene ostatných. „Pán môj a Boh môj!“, hovorí sv. Tomáš, apoštol. „Naozaj, toto bol Syn Boží!“, hovorí stotník pod krížom, bije sa v prsia a uveril.

V dnešnom evanjeliu sa s takýmto otrasom srdca stretávame dokonca dvakrát. Kristus pri meste Sichar v Samárii sa dal do reči s typickou svetáčkou, ktorá už žila so šiestimi mužmi. Prišla ku studni, kde Pán Ježiš unavený sedel. Začali hovoriť o vode, teda o téme, o veci v Palestíne veľmi aktuálnej. Voda mala cenu zlata. Studne sa zamykali, ale každému pocestnému sa museli dať napiť vody všetci židia. Ježiš jej ponúkol živú vodu, po ktorej už niet smädu a ktorá zaručuje večný život. Tá žena, ktorej bola drahá každá kvapka vody, ktorá denne musela zďaleka sem chodiť, na vedro priväzovať povraz a ťažké vedro zo studne ťahať, si myslela, že si ten muž si z nej robí blázna a preto mu tiež žartovne hovorí: „Pane, tak daj mi tej vody, aby som už viac nebola smädná a nemusela sem chodiť čerpať.“ A na toto Kristus čakal. Teraz sa jej dá poznať ako prorok: „Chod a prived sem svojho muža.“ Na jej

vyhýbavú odpoveď, že nie je vydatá, povedal jej rovno pravdu do očí o jej mravnom, či nemravnom živote. Toto ženu veľmi rozrušilo a prekvapilo, takže už ani nepochybuje, ani neprotestuje, keď jej Pán Ježiš hovorí: „Ja som Mesiáš, ktorý sa s tebou rozpráva.“ A tak prišlo k tej pravej, záverečnej scéne. Žena nechala džbán pri studni a rýchlo bežala do mesta, tam sa verejne priznáva k svojmu pochybnému životu. Aký len musela prežívať vnútorný otras, keď sa nahlas verejne priznala ku svojej hanbe. Keď to počuli a videli obyvatelia, ako rozpráva, tak otvorene tušili, že sa naozaj muselo niečo mimoriadne prihodiť tejto ľahkomyselnej žene. Bežali ku studni a tam zjavom i slovami Kristovými očarení a fascinovaní prosili, aby Pán Ježiš ostal u nich, u nenávidených samaritánov, navždy. A nakoniec sme počuli v evanjeliu krásne doznanie od prítomných obyvateľov, že veriaci Pánu Ježišovi, nie snád preto, že im žena, čo jej Ježiš povedal: „Všetko mi povedal, čo som porobila...“, ale „my sami sme počuli a vieme, že tento je naozaj Spasiteľ sveta.“

Spasiteľ sveta – od detských čias poznáme a používame toto slovo. Spasiteľ sveta znamená, že On vie o mne všetko, pozná najskrytejšie zákutia môjho srdca,

Táto ilustračná snímka je zo súkromného archívu d. o. Mgr. Jána Biroša. Situovaná je pred budovou predajne Jednota, ktorú postavili naši veriaci z Víťaza, (lebo v tom čase celá obec bola veriaca) pre potravinové družstvo Nupot. Na snímke sú naši muži. Mnohí sú už v Pánovej Láske. Jozef Foriš, Ján Štofanič, Jaroslav Novotný, Albert Bednár, Bernad Bednár, Filip Nehila, Ladislav Jenča, Miroslav Stahovec, Jozef Straka (pravdepodobne), Mikuláš Magda a Ján Biroš. V pozadí autobus RTO dnes volaný ako "ľadvinka". Snímka je z roku 1966 ako rozlúčka Jána Biroša so spolužiakmi ZŠ pred vstupom do seminára v Bratislave.

moje viny, hriechy, pády a cez to všetko si ma tak cení, že za mňa podstúpil najhroznejšie muky kríža a je stále pripravený odpustiť mi každé moje zlyhanie a previnenie. Verím tomu takto?

Kristus je Spasiteľom i dnešného sveta, ktorý sa bláznivo izoluje od Boha a ktorý by najradšej nevidel ani najmenšie stopy viery v Boha a ľuďoch a ktorý svet týmto ľuďom sľubuje: "Vy sami budete ako Boh!" Kristus sa stal človekom, aby sme sa mohli stať ľuďmi a nadobudli slobodu z akýchkoľvek sebaklamov a fantastických sľubov. Kristus je naozaj Spasiteľom sveta, v ktorom žije

mnoho samozvaných spasiteľov a záchrancov, ktorí ako nejakí konkurenti posmešne Kristovi predhádzajú: Kdeže je tá spása a záchrana sveta, keď v nedávnej minulosti

milióny a milióny boli nevinne zabíjaní, vraždení, násilne evakuovaní a prehlasujú, že potoky sĺz a krvi sú definitívnym bankrotom Boha Spasiteľa? Čo je to za Spasiteľ, ktorý sa chová neutrálne ku zlu? Candide v rovnomennom románe, ktorý napísal nepriateľ cirkvi Voltér sa pýta, prečo Boh stvoril tak mizerný svet? A dostáva odpoveď:

"Len preto, aby nás Boh poriadne našťaval!" Ale aj odpor, vzbura a nenávisť voči Bohu môže byť cestou k nájdeniu pravého Spasiteľa sveta. Každá nenávisť je predsa prípravou k láske.

Nevideli sme to u sv. Pavla? Ten istý Voltér priviazaný reťazami ku posteli nie kričal, ale priam vrieskal, aby k nemu pustili katolíckeho kňaza. Áno, ten Voltér, ktorý mal životné heslo: Zničiť ju (cirkev), nehanebnicu! sa s touto nehanebnicou zmieril.

Každá nenávisť aj k vašim blízkym je prípravou k Láske. Amen

Mgr. Ján Biroš

O. kardinál Tomko:

„Krízy prejdú. Snažme sa, aby sme si nepoškodili na duši.“

Pri príležitosti vzácneho životného jubilea vám, naši čitatelia, ponúkame vzácny rozhovor s našim o. kardinálom Jozefom Tomkom. Možno že niektorí si ani neuvedomujeme, v akej blízkosti Sv. Otca v blahej pamäti Jána Pavla II. a terajšieho Sv. Otca Františka máme "nášho človeka", teda ako sme my, Slováci, podľa hierarchie Cirkvi "veľmi blízko" k Pánu Ježišovi! Ďakujeme Bohu a chváľme jeho sväté meno naveky!

Na Slovensko, kde sa narodil, sa vracia veľmi rád. Je to jeho vlasť. Podobné pocity však prežíva v Ríme, ktorý sa stal jeho domovom na desiatky rokov. Kým vo Večnom meste sa mu páči možnosť byť v spojení s celým svetom, doma mu imponuje viera jednoduchých ľudí. Považuje to za bohatstvo krajiny. Hoci je nielen ona, ale aj celý svet v kríze, domovine želá, aby si zachovala a pestovala svoju vieru. Tlačová kancelária KBS hovorí s kardinálom Jozefom Tomkom, ktorý 11. marca 2014 oslávil vzácné jubileum - 90 rokov života.

Otec kardinál, dožívate sa deväťdesiatich rokov. Výročie sa však javí v inom svetle, keď sa pozrieme najmä na to, že najviac rokov zo svojho života ste strávili – ako sám píšete a hovoríte – “v tieni Svätopeterskej kupoly”, a to v službe siedmim pápežom. Ako vnímate to, že Rím sa stal vašim domovom od novembra 1945?

„Život každého z nás je tajomstvom Božím. V tom zmysle, že nás vedie ktosi, kto je nad nami. Aj ja som to zažil priamo. Mohol by som dať veľa príkladov, kde boli nebezpečenstvá a kde som tú ruku pocítil. Tú ruku som pocítil vo sviatostiach, ktoré som prijal. Najmä, keď išlo o kňazské a biskupské svätenie. Aj vtedy, keď išlo o ruky Jána Pavla II. Vždy hovorím,

že cítim tie jeho ruky akosi stále na svojej hlave (Pápež Ján Pavol II. ho vysvätil za biskupa i vymenoval za kardinála – pozn. TK KBS). To tajomstvo tam je uložené. Celý náš život sa takto odohráva. Dovtedy, kým nás Pán Boh nepovolá. To je moja 90-tka, takto ju beriem.“

Čo sa skrýva za tajomstvom vašich 90 rokov?

“Božia prozreteľnosť, veľa Božej milosti. Takej, čo sa dala skoro nahmatať a takej, ktorú nevidno. Odo mňa to vyžaduje len veľkú povďačnosť voči Bohu. A ja ju nechcem akosi skryť, ako nechcem skryť to bohatstvo, čo mi Pán Boh nechal na ceste, aby som to prežil, aby som to prijal, aby som sa sám obohatil. To všetko mi dal pre iných. A tak ja chcem toto podať iným, nie, ako nejakú samochválu, ale ako chválu Boha, ktorý ma takto viedol.”

Viedol vás zaujímavým spôsobom. Za kňaza ste boli vysvätený v Ríme. Potom ste sa pre nástup komunizmu nemohli dostať domov. Prišli ste až v roku 1968. Potom však prišla opäť tzv. normalizácia. A opäť ste sa stali takým “nedobrovoľným exulantom” v Ríme. Čo to pre vás znamenalo?

“Nuž, ja som to vlastne nikdy nebral tak, že som exulant. Lebo od začiatku som neplnil svoju vôľu; to všetko už išlo po vysviacke,

keď som sa išiel spýtať rektora, či nemá pre mňa nejaké určenie. Biskup Čársky sa len usmial sa a povedal: “Mám.” Na prosbu Svätej stolice ma nechal v Ríme, len rok na to, aby som si urobil doktorát z teológie, a potom, aby som bol druhým vicerektorom Pápežského kolégia sv. Jána Nepomuckého, ako vicerektor pre administráciu. To bola veľmi ťažká úloha. Zostali sme absolútne na vode. Nemali sme žiadne príjmy, bolo treba zháňať, chodiť do Ameriky za dobrodincami a takto vydržiavať seminaristov, ktorí boli zväčša utečenci. Bolo potrebné ich zaopatriť vo všetkom. Nielen postarať sa, aby mohli študovať, ale zabezpečiť všetko. Až do poslednej vreckovky.”

Nasledovalo prednášanie, služby na rôznych miestach, možnosť zapojiť sa do príprav synody a práca na vatikánskych dikastériách...

“Bolo to všetko jedno za druhým. Všade som mohol ukázať moje schopnosti, ktoré mi Pán Boh dal. Tak som napríklad pomohol založiť Medzinárodnú teologickú komisiu, mohol som začať chodiť do sveta. Potom ma preložili ako podsekretára pre biskupov. Pripravoval sa tam napríklad dôležitý dokument o vzájomných vzťahoch medzi rehoľníkmi a rehoľničkami a biskupmi.”

Čo vám tá práca dala?

“Rehoľný život je život podľa slu-

bov, čiže sme na ceste dokonalosti. Na ceste svätosti je každý, ale svojím spôsobom. Rehoľné sľuby sú dôležité. To je vec charizmy. Biskup predstavuje takého otca pre charizmy; otca, ktorý ich uplatňuje, dáva im priestor a koordinuje. Zásom sa len našiel. Ján Pavol II. ma odtiaľ zavolať za generálneho sekretára Biskupskej synody. To už sa priester rozšíril na univerzálnu Cirkev. Moja prvá synoda sa týkala otázky rodiny a manželstva. A čo je viac dnes akútnejšie, ako táto téma? Druhá sa zaoberala otázkou pokánia, sviatostného pokánia a zmierenia, bytostná otázka pre človeka. A potom, keď som mal rozpracovanú ďalšiu tému na dve synody, Ján Pavol II. ma poslal na Kongregáciu pre evanjelizáciu národov. Potom ma menoval aj kardinálom. A začalo 16 najčinnějších rokov. Cesta bola široká, celý svet. My vždy myslíme, že všetci ľudia sú už kresťania. To nie. Otázka viery a rozširovania viery je taká akútna – v istom zmysle viac – ako bolo v čase Ježiša Krista. To bola práca donekonečna. Popritom, aj v spolupráci s inými centrálnymi úradmi v Ríme a v spolupráci s biskupmi na celom svete. A potom v spolupráci s misijnými silami. To bolo voľačo nádherné. Budovať semináre. Hľadať povolania. Misionárske povolania. Rozosielať ich, chodiť, burcovať po celom svete, pretože vec misionárska je vec viery, teda každého, kto verí.”

Keď sa na to spätne pozeráme, bol to obrovský záber. Bolo tam aj niečo, v čom ste zaváhali, že cesta, po ktorej kráčate, by mala byť iná?

“Samozrejme nikto, ani ja, si nemôže nárokovat na nejakú neomylnosť. Kde sa pracuje, tam sa

snímka: Martin Magda

robia aj chyby. Ale chyby sa robia iba tam, kde sa pracuje. Keď niekto iba sedí, už v tom je tá chyba. Keď nič iné nevykonáva. Ja za to všetko môžem iba ďakovať. Dokonca aj za tie chyby, ktoré som porobil. Keď ide o také kroky, o také voľby, aj nájsť osoby, ktoré sú vhodné, niekedy sa človek zmýli práve v tej voľbe, a podobne. Akoby nie. Ale zas, keď som mal vedľa seba a nad sebou takú ruku, ako bol Ján Pavol II., ktorý ma vždy vypočul, ktorý ma povzbudil, ktorý ma usmernil, to boli nádherné roky. Potom, aj keď som skončil, Ján Pavol II. mi zveril Pápežský komitát pre medzinárodné eucharistické kongresy. Ja som

tak s trochou vtípu povedal, že to je dobrá príprava – Eucharistia – to je to viatikum k smrti (úsmev). Ale potom, keď som pokračoval, ešte prišiel Benedikt XVI. Raz ma zavolať, usmial sa a povedal: “Potreboval by som vaše miesto. Akože moje miesto. Aby tam voľakoho na to miesto dal. Bol som už celkom úplne mimo pracovných rokov, ale pritom – zdravie ešte slúžilo, takže som ešte voľačo mohol dobré spraviť. Teraz, aj keď som sa blížil k 90, Benedikt XVI. ma ešte sám zavolať na niektoré malé služby, kde som mohol voľáčim prispieť.”

Spomínate roky služby. Vela ľudí aj v súčasnosti vníma, čo robí

kardinál v 60-tke, v 70-tke... Ale čo robí, keď má 90? Čomu sa venujete, nenudíte sa?

“Ale nie, ale nie. Ja sa nudím, keď nemám robotu. Keď ja musím voľačo robiť. Teraz mi vychádza kniha a chcel som ju po slovensky. Sú to veci viac-menej známe, a dúfam, že niečo povedia našim ľuďom. Je to kniha, ktorá zbiera materiály, čo som mal v rukách a na ktorých som pracoval počas siedmich rokov. Je to určitá zbierka skúseností a postrehov, ktoré niekomu pomôžu.”

Máte napriek veku ešte nejaké sny a túžby, ktoré chcete naplniť?

“Jediná ozajstná veľká túžba je tá posledná, aby mi Pán Boh otvoril tie brány a ten sv. Peter tam hore. Našťastie, pri tejto túžbe nemôžem povedať, že som egoista.

Som ale taký, že každý kresťan musí byť taký egoista. Večné šťastie si

musí priať. Nemôže sa toho zriecť. Povedať, že ho nechce. To by bolo absolútne proti tomu, čo je duša človeka, koniec koncov – cieľ človeka. Tu na zemi sa iste potrápime, veď život je taký... pomiešaný, nie je všetko zlato a blato, treba trochu námahy do toho vložiť, ale Pán Boh nám dá tú odmenu, o ktorú nám ide. Tak myslím často aj na naše Slovensko. Preto prichádzam aj na Slovensko, lebo vždy je to moja domovina. Ja mám vlast tu na Slovensku, ako mám vlast v Ríme. Pretože aj v Ríme, kde som 68 rokov, to nie je maličkosť žiť v jednom meste, človek sa s tým zrastie, tým viac, že Rím dáva obrovské príležitosti k tomu, aby sa žilo tak širšie. Ja keď prídem na Slovensko, tak po niekoľkých dňoch cítim, že tie problémy sa tu akosi vidia tak úzko. Často sa mi zdá, že sú také otázky, ktoré sú drobné, maličké,

ale niekto tu z toho vie spraviť veľký problém. A môže takto vplývať na Cirkev, na otázky cirkevného života ako rušivý prvok, ako rušivá osoba. Chcem upozorniť všetkých, aby to prestalo. Veď my máme ešte toľko roboty tu na Slovensku, toľko problémov, ktoré treba riešiť. Ale nie tak, ako sa to často rieši.”

Môžete byť konkrétnejší?

“Nie, nebudem, ale však vieme, o čom hovoríme.”

Hoci žijete v tieni Vatikánu, mediálne ste vnímaný ako “šedá eminencia Katolíckej cirkvi na Slovensku”. Spomínali ste bolesti – “rušivé prvky” – čo je povzbudzujúce?

“Obdivujem vieru našich ľudí. Tých jednoduchých ľudí po našich

Krízy sú a prejdú. Je trochu pridlhá, ale prejde. Nuž snažme sa prejsť, tak, aby sme si nepoškodili na duši.”

farnostiach, po dedinách. A tých ľudí, ktorí sú utrpení v robote, alebo v nezamestnanosti – tých ľudí chudobných a jednoduchých. Ale napriek všetkému, už len ten povzdych trpiacej matky, ktorá nevie, ako dať chleba a mlieka svojim malým deťom, keď si povzdychne k Panne Márii, vie sa modliť pred Pannou Máriou, vie vyzývať Pána Boha: toto je bohatstvo! A toto bohatstvo si treba vážiť a nenechať ho rozrušovať všelijakými pletkami. Teraz pápež František veľmi zdôrazňuje práve toto. Problém jazyka. Aby sa nehovorilo toľko zlého o iných, aby sa nevidelo to zlo inde, len ako keby každý bol anjel sám osebe, aby sme našli spôsob, ako sa aspoň znášať. To je to minimum. Aby sme sa neurážali, aby sme nezvážšovali to, čo prípadne je aj pravdivé, ale aby konečne trochu pokoja nastalo aj

medzi ľuďmi. Aby tí ľudia dobrej vôle našli v nás otvorené cesty a otvorené duše k iným.”

Otvorenú dušu je možné vnímať i u vás. Hoci vek trochu obmedzuje, vy ste však stále činný. Dokonca vám vyjde ďalšia kniha. Mnohí ľudia si však myslia, že Boh ich obmedzuje a preto sa boja budovať vzťah s Ježišom. Máte pocit, že vám Boh niečo vzal, že vás obmedzuje? A na druhej strane, čo ste skrze vieru, skrze vzťah s Ježišom získali?

“O tom niet pochýb. O tom niet pochýb, keby som hľadel na svoj život tak malicherne, ako na následnosti jednotlivých udalostí... Mňa nebaví nejaká sláva, alebo to, že ľudia ma pozdravia. Prídem na letisko a už ma niekto zdraví. Teší to, ale nie za tým idem. Nie preto prichádzam na Slovensko.

Ale aby som si aj ja z tej viery ľudí, aj z tých spoločných slávností odniesol trochu viac sily a tiež odvahy kráčať – kým mi Pán Boh dá ešte toľko zdravia, čo treba a kým si ma nepovolá. Kráčať dopredu. A keď môžeme niečím prispieť, čo je na úžitok našich ľudí, to vždy veľmi rád spravím. Pre mňa je Slovensko moja domovina – takisto ako Rím je moja domovina. A keď poviem Rím, tam sa mi otvára celý svet. To malé Slovensko a ten veľký svet, to sú moje rozbehy. A keď sa vraciam na to malé Slovensko, tak vždy si uvedomím: tu sú moje korene.”

To naše malé Slovensko slávi Rok Sedembolestnej, ktorý preberá štafetu po vierozvestcoch, na ktorých odkaz ste upozornili aj po vašom dlhom pôsobení v zahraničí – po príchode domov. Prečo má Cirkev potrebu ponúkať takéto podnety ľuďom, ktorí sú

plní ľudovej zbožnosti?

“Pretože Boh nie je len čistý duch. Je vtelený Boh, Ježiš Kristus, ktorý má matku. A mal svoj život na tejto zemi a bol taký ľudský, ako je ľudský náš život. A jeho matka trpela, ako trpia naše matky. Sedembolestná je nám veľmi blízka. Naše mamky si posilňovali svoju vieru práve cez vieru Sedembolestnej Panny Márie, my sme sa k Ježišovi pritulili cez ňu. Cez Božiu Matku. A toto nás učili naše matky. Úloha matiek v cirkvi na Slovensku je nesmierne dôležitá: ani my teraz nesmieme stratiť túto hodnotu.”

A z pohľadu rímskeho - svetového - čo môže naša štafeta pripomenúť Európe, svetu?

“Nuž len to, aby sme boli ozaj kresťania. Aj Európa to potrebuje, hovorím najmä o Západnej Európe. Navštívil som Rusko až po Irkutsk, takisto Srbsko a Chorvátsko a vždy som obdivoval, ako to je možné po toľkých rokoch komunizmu, 80 rokov komunizmu v Rusku, že keď idem do parlamentu k vedúcemu komisie, vidím tam ikonu. On zbadal, že to obdivujem. “No vy sa divíte, veď ja som veriaci,” povedal. A to práve. “Veď vy ste žili v ateistickom režime, vaše školy, váš prístup, vaše kultúrne prostredie... A vy ste si zachovali vieru?” A on sa len usmial, ja som sa tiež usmial. Vieme prečo.”

Čo teda praje jubilujúci kardinál Slovensku?

“Aby si vieru pestovalo a zachovalo. Život je ťažký, najmä teraz, keď je kríza. Ale napriek tej kríze si želim, aby to naše Slovensko nestrácalo nádej. Krízy sú a prejdú. Je trochu pridlhá, ale prejde. Nuž snažme sa prejsť, tak, aby sme si nepoškodili na duši.”

pripravil: Michal Lipiak

Arcibiskup Tkáč:

"O svojom kňazskom povolaní som nikdy nezapochoval."

snímka: Martin Magda

Od útleho veku sa túžil stať kňazom. Počas totality kritizoval režim, za čo si vyslúžil oficiálny zákaz činnosti. Napriek tomu sa ďalej tajne venoval pastoračii. Samotúdiá ho pripravili na prevzatie správy Košickej arcidiecézy. TK KBS hovorí s emeritným košickým arcibiskupom Mons. Alojzom Tkáčom, ktorý 2. marca 2014 oslávil 80 rokov života.

Hovorí sa, čože je to 50-tka. Vy máte ešte o tridsať viac, aký je to pocit?

“Dávam si otázku, či som naplnil obsah modlitby pri svätom krste, ktorú prednášajú rodičia za dieťa. Táto modlitba znie: “Bože, žehnaj naše dieťa, aby jeho život bol tebe na slávu, jemu na spasu, nám na

radosť a svetu na osoh”. Teda, nad tým teraz často rozmýšľam, či som to naplnil a v akej miere.”

Osem krížikov na chrbte, myslíte, že sa to podarilo?

“Bol som k tomu povolaný. Dostal som veľa Božích milostí, veľa Božej pomoci. Raz viac, inokedy menej som sa usiloval, ale v zásade dúfam, že som to naplnil. Ja sám seba nemôžem hodnotiť, predovšetkým to raz bude hodnotiť Boh. A neskôr historici, ktorí budú pozeráť s odstupom a nadhľadom, čo som za tie roky urobil, či neurobil alebo zanedbal.”

Váš životný príbeh je zaujímavý. Vyrastali ste v kresťanskom prostredí, myšlienky na kňazstvo od útleho obdobia. Potom však

prišla tvrdá totalita, čo vám dalo silu vytrvať?

“Od malička, od ôsmich - desiatich rokov som cítil náklonnosť ku kňazstvu. Možno to bolo vtedy také chlapčenské, ale bol to podnet zo strany Boha. Napriek tým chlapčenským problémom, ktoré vždy mladým človekom kmásajú, ako napríklad v puberte, Boh má k tomu nasmeroval. Ja som o tom nikdy nepochyboval. Či to bolo v 10, 15 alebo 18 rokoch života, vždy som mal nasmerované ku kňazstvu, dokonca k misijnému povolaniu. Prišiel však rok 1950, zrušili rehole. Mal som namierené do Spoločnosti Božieho slova, ale nakoniec cesta smerovala k diecéznemu kňazovi. Je známe, že do kňazského seminára som sa dostal až na štvrtý raz - trikrát bezvýsledne, medzitým som bol na Filozofickej fakulte UK v Bratislave.”

Nebolo tam v tých tvrdých časoch nejaké zaváhanie, či cesta, po ktorej idem, je správna?

“Nie, tak to nebolo. Lebo už v tom čase som mal veľkú túžbu byť kňazom v pastorácii, vo farnostiach. Mal som víziu, že budem päť – sedem rokov ako kaplán na rozličných miestach diecézy, potom farským administrátorom a budem robiť to, čo k tomu patrí, teda katechézy, spovedanie, vysluhovanie sviatosti a ďalšie služby. Ale musím povedať, že proti mojej vôli som sa dostal na Biskupský úrad, kde som pykal, za to, čo som nerád robil vo svojej farnosti – nerád som písal farské matriky. Kto čím hreší, tým býva trestaný. Po vysviacke, primičnej svätej omši som absolvoval vojenčinu v Čechách. Po vojenčine vtedajší generálny vikár Štefan Onderko vydal

dispozíciu, že mám byť notárom na Biskupskom úrade, kde som strávil 20 rokov. Na začiatku som sa s tým vysporadúval tri – štyri roky, lebo som bol úradníkom. Pri tom som však spoznával vedenie diecézy. Poznal som takmer všetkých kňazov, osobne som sa s mnohými stretával. Boh to riadil. Po rokoch “mrvenia sa” som sa upokojil. V Košiciach som začal chodiť do školy, slúžil som tu sväté omše, spovedal som, prišli mládežnícke aktivity.”

Tieto aktivity vám ukázali, v akej situácii diecéza je, čo ju trápi a teší. Môžeme teda povedať, že to bol predpoklad na vaše vystúpenie na stretnutí Pacem in terris...

“Videl som, čo sa kde a ako robí. Na schôdzky tohto združenia som nechodieval. V októbri 1974 som však išiel. Predniesol som príspevok o bolestiach Cirkvi na Slovensku. Vzápätí mi zobrali štátny súhlas na vykonávanie pastorácie.”

To bola tvrdá rana, nie?

“Pýtali ste sa, či som mal nejaké zaváhanie. Povedal som, že som nikdy nezapochoval o mojom kňazskom povolaní. Aj keď to s človekom zamáva. Ale keď išlo o to – vydať svedectvo, vedel som, čo ma čaká. Vedel som, že má čakať odobratie štátneho súhlasu. Ale nefutoval som to, neodvolal som to. Vtedajšie komunistické štruktúry mi ponúkali takú možnosť. Zrejme počítali s tým, že sa sa to dostane vonku. Pýtali sa, či to odvolám, alebo nie. Možno, keby som povedal, že to odvolávam, bol by to excres, možno by mi súhlas nechali. Ale ja som povedal jasne: “Nefutujem, neodvolávam!”

To bolo hrdinstvo...

“Nie, nechcem povedať, že hrdinstvo. Ja som to cítil skoro ako

poslanie. Keď som tu na Biskupskom úrade a videl som, čo sa robí, pokladal som to za povinnosť povedať.”

Toto poslanie sa dostalo cez rôzne médiá až do zahraničia. Aký to bol čas, byť v pastorácii bez oficiálneho súhlasu?

“Pracoval som v Štátnych lesoch a v košickom Dopravnom podniku ako vodič električky. Tajne som sa však venoval i pastorácii. A to boli najmä stretnutia s mládežou, rodinami, duchovné obnovy, púte. Bolo to veľmi pestré.”

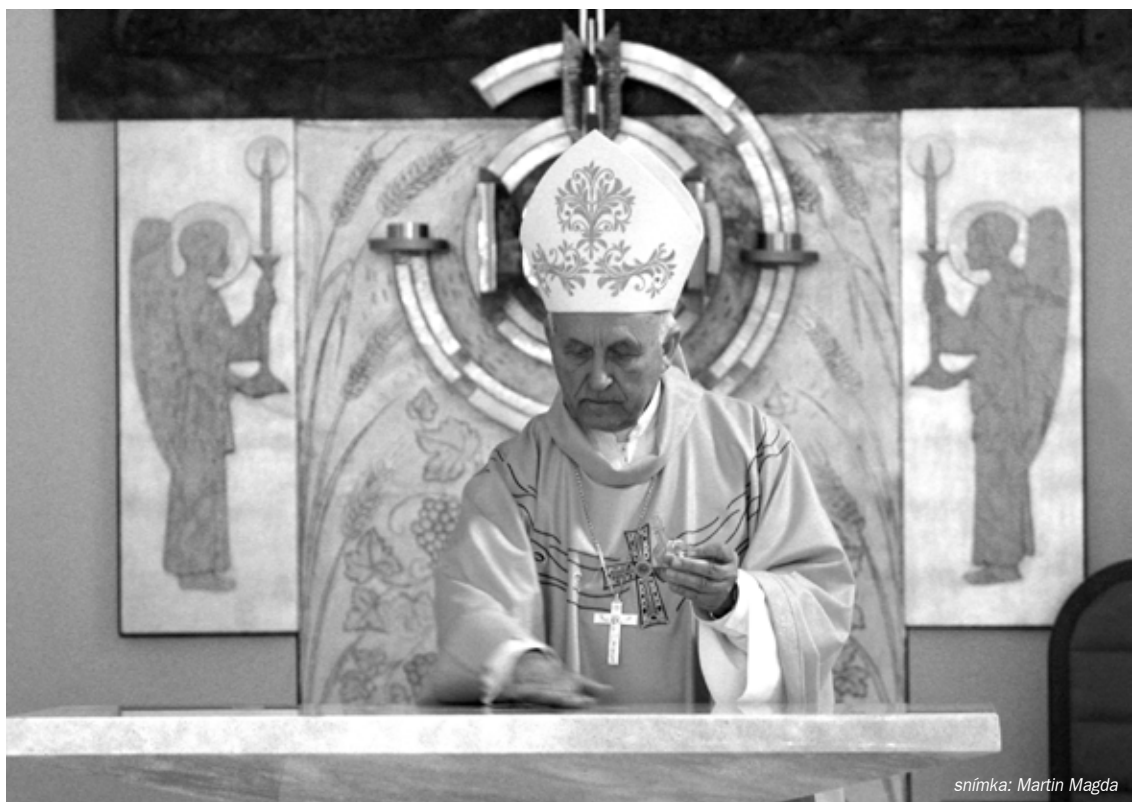
V roku 1983 ste opäť štátny súhlas dostali a mohli ste sa vrátiť do pastorácie?

“Áno. Pýtali sa ma, kde chcem ísť. Povedal som, že tam, kde má pošle môj predstavený. Poslali ma do Červenice. To je farnosť v horách. Keď moja mama s otcom prišli, tak pozerali. A mama mi hovorila: “Ach, chlapče, kde ťa to dali?” A otec povedali: “Dobre mu tu, keďz budze vojna, nič še mu tu nestane”. Tam som to využil dobre. Vefa som čítal, učil som sa reči, nemčinu, taliančinu, poľštinu. Vefa som prekladal – predovšetkým o kňazstve a katechéze. Vyšlo to len v málo exemplároch.”

Toto zázemie vás pripravilo na ďalšie služby...

“Áno a zároveň mi to veľmi dobre pôsobilo na telesný a psychický stav. Ja sa dobre cítim. Chodil som tam každý deň do lesov, na role. To mi veľmi pomohlo.”

Vek však nezastavíme, prišlo menovanie za košického biskupa, neskôr administrátora diecézy, prijatie biskupskej vysviacky, menovanie za prvého arcibiskupa metropolitu Košickej arcidiecézy. Po takmer dvadsaťročnej službe, počas ktorej bol znovuoctvorený

snímka: Martin Magda

kňazský seminár, opravený Biskupský úrad, košická katedrála, nové farnosti, nové kostoly, ste sa stali emeritným arcibiskupom. Napriek “penzii” stále máte veľa práce, v čom tkvie tento záujem a radosť z práce?

“Nechcel by som prerieknúť, ale medzi nami tu na kúrii je veľmi dobrý vzťah. S otcom arcibiskupom Boberom sme sa poznali, odkedy je kňazom. Keď som ja bol v Červenici, on bol v Kecerovciach. Často sme sa stretávali. On bol rybárom, stretávali sme sa u neho na fare. Keď som sa mal rozhodnúť o generálnom vikárovi po mojej biskupskej vysviacke, tak som si vybral jeho. Po troch rokoch som ho navrhol na pomocného biskupa. Bol ním do 10. júla 2005, môžem povedať spokojne, verím, že on je so mnou spokojný a ja som s ním spokojný. Vychádzame v pria-

telstve, v bratskom, kňazskom duchu. Ja som zostal tu. Ale práce je veľa a druhého pomocného biskupa nemá. Napríklad, začiatkom februára boli nahlásené pastoračné aktivity v arcidiecéze, a tých je veľa – ja ich mám 65. To sú len zatiaľ nahlásené a prídu ešte ďalšie. Pomáham, kde treba.”

Zrejme teda nemáte ani čas nudiť sa?

“Nie, poviem vám perličku. Vstávam o trištvrte na päť, počúvam obe vysielania Vatikánskeho rozhlasu, medzitým dám sa do poriadku, dám si čiernu kávu, meditácia, o šiestej idem do katedrály spovedať alebo na svätú omšu, potom modlitba, potom slúžim svätej omši, a potom mám čas na štúdium a modlitbu a samozrejme aj na relax.”

Vek, ktorého ste sa dožili, vám dáva právo už z nadhľadu pozerat

aj na situáciu Katolíckej cirkvi na Slovensku. Čo je povzbudzujúce pre vás, čo naopak bolestnejšie?

“Keďže chodievame na rekolekcie (mesačne 18 dekanátnych rekollecií), momentálne pracujem na spytovaní svedomia kňazov a biskupov. Vyšla inštrukcia z Kongregácie pre klérus a tam sú uvedené otázky spytovania svedomia. Dal som si také predsavzatie, že sa na to pozornejšie pozriem. Mám isté skúsenosti s kňazmi. Keď pozerám na to negatívne, tak má bolí, čo sa deje v sfére manželstva, rodiny, ochrany ľudského života, potraty, gender ideológia. To je to negatívne. Musíme tiež uznať, že mnohí od Cirkvi a viery odpadli. To pozitívne? Je dobré, že z roka na rok prechádzame v určitej línii jubileí. Verme, že to prinesie pozitívne výsledky.”

prípravil: Michal Lipiak

Rozhovor:

Marek Hnat

**Ten,
ktorý ťa stvoril,
vie,
čo má s tebou robiť**

(pokračovanie z minulého čísla)

Štvrtá kaplanka.

Nasledovali Medzilaborce, kde som bol 6 rokov do roku 2012. Bolo tam skoro 700 rímskokatolíkov. Medzilaborce je takou zvláštnou farnosťou. Rímskokatolícki sú tam v menšine, väčšinu tvoria gréckokatolícki a pravoslávni. V nedelu na dvoch sv. omšiach prišlo dokopy tak cca 160 ľudí. Kostolík je zasvätený Bohorodičke Panne Márii a je jediným rímskokatolíckym kostolom v celom medzilaboreckom okrese. Pastoračne tam veľa roboty nie je, mám na mysli krsty, sobáše, ale za to sú tam štyri školy, dve základné a dve stredné. Tým chcem len povedať, že značnú časť pastorácie tvorí školská katechéza. Robil som tam, čo som vedel, mal som aj detské omše s tri a pol deťmi (úsmev). Párkrát som si aj povedal, že to nemá nejaký význam, ale stále ma to prešlo. Peňaží nebolo nazvyš, takže sme sa tešili z každej opravy, čo sme vedeli, robili sme si to sami. Napríklad vyčistili sme pôjd a zateplili sme ho minerálnou vatou, vymenili sme okná za plastové.

Vraj tam bol aj problém s vyku-

snímka: Martin Magda

rovaním?

Keď som tam prišiel, bol nedoplatok za plyn 68 000 vtedy ešte korún, keď si dobre pamätám. Pre takú farnosť, akou boli Medzilaborce, to bolo naozaj veľa. To sme "išli do kolien". Hrozilo nám odpojenie od plynu. Riešili sme to zbierkou a to tak, že bola určená čiastka na rodinu. To už nebola sranda. Ľudia sa tomu postavili veľmi zodpovedne. Dohodli sme sa s plynárňami na splátkach a dostali sme sa z toho. Aj táto skúsenosť ma viedla k tomu, že som si stanovil za úlohu nielen finančne stabilizovať farnosť, ale aj znižovať mesačné náklady na energie. Čo sa nám chvála Bohu podarilo. Krbové kachle k tomu pomohli.

Takže to bol taký váš život praktický v Medzilaborciach a po duchovnej stránke to bolo aké?

Duchovnú stránku som sa snažil tiež nezanedbávať. Nerobili sa žiadne veľké akcie, ale za to som sa snažil robiť veci zodpovedne a ponúkať ľuďom svoju službu. Povedať, že som tam nemal toľko príležitostí na seberealizáciu nie je pravda. Veď tým najdôležitejším pre kňaza je modliť sa za farnosť a posväcovať seba aj tých, ktorí mi boli zverení. Všade sa môže človek modliť. Čiže všade môžeme dozrievať v tom-ktorom prostredí, kde nás Boh pošle.

Prešlo teda 6 rokov a prišla správa, že idete do Víťaza.

Dal som sa do rúk otcovi biskupovi, kde ma pošle, tam pôjdem a že si nenárokuje na konkrétnu farnosť. Tak mi otec biskup zavolať: "Vieš čo, ešte rok vydrž." Po roku mi otec arcibiskup povedal, že pôjdem na Šariš. No ešte stá-

le som netušil, kde, veď Šariš je veľká oblasť. O mieste, kam pôjdem, som sa dozvedel, keď prišiel dekrét. Bol to Víťaz.

Pamätáte si na prvý pocit, aký ste mali, keď ste sa dozvedeli o tom, že idete k nám do Víťaza?

Bol to rešpekt so známami neistoty. Vedel som, že je to väčšia farnosť. Nebolo mi to teda jedno, premýšľal som o veciach, s ktorými som v Medzilaborciach nemal skúsenosť, aké to bude, či to všetko zvládnem. Ozval sa u mňa taký ustráchaný človečik. Ale vedel som, že nejdem tam sám, ale s Bohom, ktorý má tam posla a tiež so silou, ktorú mi dáva.

Vedeli by ste už s odstupom skoro dvoch rokov pomenovať, aká je „vaša“ farnosť?

Možno budete prekvapení, ale nedovolím si povedať, že už ju poznám. Začínam vytvárať obraz, ktorý sa postupne bude vyjasňovať a určite aj dopĺňať. Keď to spätne analyzujem na Medzilaborce, tam mi to trvalo tri, štyri roky. Lebo stále prichádzajú situácie, ktoré človeka prekvapia, ľudia ktorých viacej spoznávate. Ale už teraz viem, že Víťaz mi je blízky mentalitou. Šariščina v tom zohráva dôležitú úlohu. Smejem sa, že sa kazím v slovenčine. Často sa prichytím, že prepínam do mne tak blízkeho nárečia. Ľudia sú tu pracovití a srdeční. Pastoračia na dedine mi je bližšia ako pastoračia v meste.

Cítili sme ako veriaci posun v tom, že ste zaviedli pravidelné spovedanie každý týždeň v mesiaci, vždy v utorok a piatok. My to vnímame ako pozitívnu vec. Doniesli ste si to z praxe, alebo ste už cítili, že to naša farnosť potrebuje?

V prvom rade som vychádzal z

vlastného presvedčenia. V Medzilaborciach som nemal prvopiatkové spovedanie, lebo tých veriacich bolo málo, tak som to robil tak, že som bol v kostole stále pol hodinky pred omšou. Jednak som pripravil veci na svätú omšu, keďže kostolníka som nemal a tiež ľudia mali príležitosť vyspovedať sa. Keď som prišiel tu, tak som si povedal, že pri takom počte a takej farnosti ľudia určite potrebujú spoveď, pol hodiny je málo. Tak som hľadal systém a spôsob, ako to uskutočniť. Je jasné, že tu sa meníme s duch. otcom Františkom, tak to vyšlo na utorok a piatok a v stredu na filiálke v Ovčí. Priznám sa po roku a pol, že to nie je jednoduché.

Chcete tým naznačiť, že už potrebujeme kaplána?

Kaplán by tu určite mal čo robiť, len momentálne je táto otázka je bezpredmetná, keďže máme dvoch výpomocných duchovných. Takže zatiaľ nie je dôvod pýtať kaplána, otázka však je ako to vidí otec arcibiskup.

Naša farnosť „zmodernieva“, akoby sme sa chceli pripodobniť takému mestskému životu. Tu mám na mysli hlavne to, že akoby sa menil vzťah ľudí k Bohu. V súvislosti s tým je dokonca čím ďalej tým viac počuť aj slovo rozvod, rozchod manželstiev, rozpad rodín. Ako to vy vnímate z pohľadu nášho duchovného otca?

Všeobecne si myslím, že aj tu je ten vplyv citelný a badateľný. Je to jednoznačný vplyv sekularizácie a hlavne relativizmu. Nechcem tu hádzať cudzie slová, ale iné ma nenapadá. Honba za peniazmi, za majetkom. Povieť si, že ľudia musia predsa z niečoho žiť. To je pravda, ale pravdou je aj to, že sa rodiny odľudujú a odcudzujú. Diabol

nás zase dostal. Keď sú peniaze, človek sa na nich spolieha, keď nie sú, človek ich zháňa. Dôležitú úlohu zohráva u človeka jeho svedomie. A tu častokrát nastupuje relativizmus. Spochybňovanie všetkého a všetkých v záujme jednotlivca, presnejšie v záujme ega, veď človek má predsa právo rozhodnúť ako chce, spomeňte si ako to bolo v raji. Ako kňaza ma to trápi, lebo už po roku a pol vnímam, že sú to kadejaké trápenia a rozpory manželov, majetkové problémy ľudí. Treba zaoberať hlbšiu brázdou, aby človek prakticky vedel preniesť evanjelium do života a dokázal zniesť každú ranu a v manželstve odpustiť, aby sa manželia vracali k základu a stavali manželstvá na skutočnom základe, na rozhodnutí, ktoré pred rokmi urobili a dali ho sebe aj Bohu. Tento sľub je potrebné nanovo obnovovať. Je to o tom, že si muž (žena) povie, chcem ju(ho) mať rád(a), aj keď včera mi viezla(ol) na nervy. Treba častejšie obnovovať to rozhodnutie navzájom a určovať si priority. V tomto nám má pomôcť Kristus v Eucharistii.

Keď ste prichádzali do Víťaza, mali ste už nejakú predstavu o vašej pastoračnej a kňazskej práci?

Asi predčasné by bolo mať nejakú predstavu vopred, keď naozaj neviete, aká je to farnosť. Čiže je to o tom, že prvý rok sa len, ako hovoria skúsenejší kňazi, je potrebné sa „len prizeráť“. A potom na základe toho pozorovania zaujať konkrétny postoj. Na začiatku mi bolo jasné, že prichádzam posväcovať ľudí cez vysluhovanie sviatostí, že prichádzam pre všetkých, čo tu žijú.

Keďže v júli to už budú dva roky, kedy ste k nám prišli, tak by ste sa už odvážili na nejaký svoj pas-

snímka: Martin Magda

toračný plán ako náš duchovný otec? A ešte jedna podotázka, aký je váš názor na duchovné spoločenstvá vo farnosti? Máte v pláne nejaké spoločenstvá vytvoriť, alebo či by sa vôbec mali vytvárať spoločenstvá laikov vo farnosti? Chcete to iniciovať?

Moja predstava vytvárať a deliť ľudí do spoločenstiev, to nie je môj plán. Veď už len to, že sme farské spoločenstvo, je svojím spôsobom spoločenstvo. Ale pokiaľ je taká požiadavka od ľudí, že cítia takú charizmu, že chcú pracovať v užšom spoločenstve, ale pre dobro celého farského spoločenstva tak to beriem a súhlasím s tým. Veď sme tu v dedine všetci veriaci a sme v spoločnej cirkvi v našom farskom spoločenstve.

Pýtam sa len preto, lebo veľa sa o iniciatíve ľudí v rôznych spoločenstvách hovorí v kresťanských médiách.

Určite sa nemôžeme všetci stret-

núť naraz a každý s každým naraz hovoriť, to asi nejde a preto sú aj také užšie spoločenstvá, ktoré sa akosi prirodzene vytvoria a sú na prospech ostatným, tak to beriem. Všetko by malo vzniknúť prirodzene, nejakým vývojom a požiadavkou, ale nie násilne. Musí to byť záujmom ľudí a ja ich len podporím, ak to bude pre dobro všetkých.

Prezradte nám aspoň malý kúsok z vašej predstavy o budúcnosti fungovania našej farnosti.

Ľšiel som do farnosti s tým, že nejde mi o množstvo a veľkosť rôznych akcií, ale skôr s predstavou zintenzívniť tu to, čo tu je a čo máme, vrátiť sa k tým starým známym základom, ku duchovnej pastoračii, ktorá častokrát je na úkor iného. Nie že by som sa bránil akciám, ale robiť akciu pre akciu nechcem. Vyžiť sa po tejto stránke duchovnej, čo sa týka akcií, dnes už naozaj nie je problém.

Prenesme sa teraz do našej rea-

lity. Beží príprava na prvé sväté prijímanie, na birmovku v našej farnosti. Ako si predstavujete prípravu na tieto dve veľké sviatosti?

Nechcem sa vracáť do minulej farnosti, ale zažívam tu prípravu znovu o niečom novom, lebo 71 ľudí som ešte nepripravoval. Najvyšš tak 15 mladých ľudí to bolo. Čiže aj ja hľadám ten najsprávnejší systém a spôsob. Príprava však nespočíva len po tej vedomostnej stránke. Veď je na to viac ako rok a pol priestor, aby mladí vydali aj svoje svedectvo. Aby ma presvedčili, že túto sviatosť chcú. Je pravdou, že často ich presviedčam, aby to chceli. Ale taký je život, potrebujeme povzbudenie a zvlášť mladí ho potrebujú. To platí aj o deťoch, aj keď tie sa skôr nadchnú. Slová povzbudzujú, príklady priťahujú.

Čiže koľko máte spolu detí na prvé sväté prijímanie a birmovku?

Tu vo Vítaze je 24 detí a v Ovčí 6, čiže dokopy 30 detí. A birmovancov máme 71. A z toho 18 je z Ovčia a 53 z Vítaza.

Aj napriek tomu, že ste náš duchovný otec a vaše homílie sa nám častokrát dotýkajú duší a sŕdc, poprosím vás na záver nášho rozhovoru o odkaz, o posolstvo pre nás všetkých - vašich farníkov.

Vnímam to tak a budem citovať motto sv. Terezy: "robiť malé veci s veľkou láskou". Čiže toto. V jednoduchosti a v zodpovednosti robiť veci poriadne, s vierou a láskou. No a všetci sa učíme, všetci sme na tej ceste vzrastania, dozrievania vo viere, ako ja, tak aj vy a tak spolu bojujeme za spásu svojich duší.

Ďakujem za rozhovor.

pripravili: M. Magda a M. Gondová
snímky: súkromný archív d. o. Mareka

„Podpaľač“

snímka: Martin Magda

Mladí divadelníci zo saleziánskeho mládežníckeho strediska počas jarných prázdnin ukončili svoju púť s Podpaľačom. Posledné miesta, na ktorých škrtli zápalkou boli Bratislava, Trnava a napokon skončili predsa len na východe – vo Vítaze.

Farnosť Vítaz pri Prešove hercom už svojím názvom pripomínala ich pocity. Absolútnu derniéru si všetci chceli naplno užiť. Tu za búrlivého potlesku všetci mladí srdečne ďakovali Marošovi za všetku snahu a trpezlivosť pri nacvičovaní i všetkých cestách. Tak sa skončila séria troch divadelných hier, vďaka ktorým mohli saleziánski mladí odovzdávať dielo dona Bosca iným.

V poradí tretie divadlo, ktoré napísal salezián Marián Husár, je voľným pokračovaním Malého kominára. „Podpaľač je

záverečnou časťou trilógie o donovi Boscovi (Svätý komediant, Malý kominár, Podpaľač). Spája v sebe línie predchádzajúcich dvoch divadiel. Zatiaľ čo Svätý komediant bol pokusom ponoriť sa do vnútra dona Bosca, jeho hľadanie, zobrazenia jeho života pre opustených chlapcov, Malý kominár nám ukázal jednotlivé trpké osudy chudobnej mládeže a Podpaľač chce zobraziť oboje. Je to nová hra o donovi Boscovi, o jeho pedagogike, o tom, ako svoj život úplne venuje opustenej mládeži, ako hľadá stratených a blúdiacich. Vykresľuje ďalšie napínavé dobrodružstvá tohto svätého vychovávateľa i jeho chlapcov,“ - opísal trilógiu režisér a autor v jednej osobe Marián Husár.

Zaplnenej sále obce Vítaz sa na javisku predstavilo celkovo 26 hercov. Väčšina z nich hrala

aj v predchádzajúcich príbehoch o donovi Boscovi.

S nácvikmi divadla začali herci ešte začiatkom jesene minulého roka. Pravidelne sa stretávali a prechádzali si jednotlivé časti divadla. K vylepšeniu hereckých výkonov im pomohol samotný nácvik s hercom Jozefom Úradníkom, šéfom činohry Štátneho divadla v Košiciach. O čo najlepšie prevedenie sa tiež postarali viacerí odborníci – dramaturgička Božena Čahojová (VŠMU), učiteľka choreografií Zuzana Bačová (Súkromná ZUŠ Via arto) i tanečník a herec Pavol Danko. S hudbou pomohli viacerí humenski rodáci – Ľubica Čekovská, Slavomír Štempák i Adrián Harvan.

zdroj: www.humenne.saleziani.sk

snímka: Martin Magda

Toto anjelské zvolanie pretrhlo betlehenskú noc a mlčanie pastierov; vzdáva chválu Bohu, ktorý skrze narodenie Mesiáša prichádza spasť ľudí a darovať im svoju lásku. Potom s úžasom a láskou preplneného srdca tryskajú vety a slová jedno za druhým a ponáhľajú sa vyjadriť našu adoráciu: „Chválime Ťa. Velebíme Ťa. Klaniame sa Ti. Oslavujeme Ťa. Vzdávame Ti vďaky, lebo veľká je sláva tvoja...“. Nevysychajúci prameň. Jasot a plesanie prýšťa z hlbín nášho vnútra a rinú sa z našich perí, keď rozjíname o Božom tajomstve a dívame sa na tvár nebeského Otca. S obdivom, láskou a úžasom ďalej voláme: „Pane a Bože náš, Kráľ nebeský, Boh Otec Všemohúci“ a odrazu stojí pri nás Ježiš s tvárou plnou milosrdenstva a nehy: „Len ty si Pán, len ty si Najvyšší, Ježišu Kriste, Syn Otca...“ Táto modlitba nás učí zabúdať na seba a milovať Boha nadovšetko, pozdvihuje nás z hlbín našej úbohosti a dvíha do Božích tajomstiev lásky.

Modlitba dňa

Po ukončení Glórie mohutným „Amen“ sa kňaz ujíma slova: „Modlime sa.“ Tým naznačuje, že ide o spoločnú modlitbu zhromaždenia. Nastane ticho, všetko znehybnie a zmĺkne. Každý sa stíši, skloní hlavu, aby pridal k modlitbe svoje vlastné prosby. Po chvíli ticha kňaz pokračuje v jednoduchšej modlitbe, ktorá je završením a vrcholom úvodných obradov a v ktorej vyslovuje hlavnú myšlienku liturgického slávenia. Je to modlitba za dary, milosti, ktoré potrebuje Cirkev, i každý jej člen pre svoje posväcovanie končí slovami: „Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna, ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje v jednote s Duchom Svätým po všetky veka vekov.“ Takto znie kresťanská modlitba, prednášaná k Otcovi skrze Syna v Duchu Svätom.

Svätá omša a jej časti Glória - Sláva Bohu na výsostiach (3. časť)

ilustračná snímka: Martin Magda

Jednoducho povedané, no nekonečne hlboké tajomstvo Najsvätejšej Trojice. Odpoveďou „Amen“ Boží ľud potvrdzuje svoju vieru v toto najväčšie tajomstvo našej viery.

Prvé čítanie

Po skončení úvodných obradov začína bohoslužba slova. Doteraz sme hovorili my a teraz chce Boh hovoriť k nám a my ho máme pozorne počúvať. Sväté písmo je živým slovom Boha. Živým preto, lebo nie je len historickým záznamom dávnych udalostí, nikdy nestratilo svoju životodarnú silu. Stále rovnakou, božskou, premieňajúcou, uzdravujúcou a oslobodzujúcou mocou koná v životoch jednotlivcov, ako to bolo za Ježišových čias. Silou Ducha Svätého, ktorá je v Božom slove prítomná, zasahuje životy veriacich a mení ich. Prvým čítaním nám Boh hovorí o svojich mocných zásahoch, ktoré činí v prospech svojho ľudu, v prospech tých, čo ho poznajú a milujú. Dáva dôkaz, čo všetko je schopný a ochotný robiť

pre svoje milované deti, ktoré mu dôverujú. Prvé čítanie býva zo Starého zákona, aby sme viac spoznávali dejiny spásy, dejiny Božej lásky k nám. Poznanie týchto dejín nám pomáha odhaliť historickú, prorockú a sviatostnú väzbu medzi Božím zjavením v Mojžišovi, v prorokoch a nakoniec v Synovi, vo vtelenom Božom slove. Toto odhalenie nám pomáha hlbšie pochopiť slová evanjelia. Pred samotným čítaním prosme v hĺbke srdca Ducha Svätého, aby vstúpil svojou múdrosťou do nášho srdca i do srdca kňaza, aby sme dokázali správne pochopiť poslanstvo, ktoré nám chce Boh vo svojom slove odovzdať. Lebo ku každému z nás chce Boh prehovoríť, do nášho života, do situácie, v ktorej sa práve nachádzame, do našich starostí, problémov i radostí. Chce mi dať slovo, určené len pre mňa a pre nikoho iného, slovo, ktoré ma usmerní, poteší, pokarhá i uzdraví.

Marek Ondra, kaplán v Markušovciach

Prečo potrebujeme Pannu Máriu do svojho života?

Veriaci z dekanátu Sabinov v počte okolo 50, z toho z našej farnosti štyria, sa v dňoch 20. až 23. 2. 2014 zúčastnili na duchovných cvičeniach, ktoré organizoval Inštitút Nepoškvrneného srdca Panny Márie s p. Martou Uchalovou. Miestom modlitby a stíšenia sa pre nich stal Exercičný dom sv. Ignáca v Prešove. Svätou omšou, meditáciami nad tajomstvami posvätného ruženca, adoráciou pred sviatostným Ježišom a prednáškami prítomných sprevádzal otec Milan Hvizdoš, ktorý pôsobí v Medžugorí. Myšlienky otca M. Hvizdoša veriacich povzbudili vo viere, k neprestajnej dôvere k Panne Márii a k vytrvalej modlitbe sv. ruženca.

Ponúkame vám nedelnú homíliu o. Milana.

V 12. kapitole Zjavenia sv. apoštolu Jána sa píše toto: „Ukázalo sa veľké znamenie na nebi. Žena odetá slnkom, stojaca na mesiaci a na jej hlave veniec z dvanástich hviezd. Bola tehotná. Rodila a hlasne kričala v pôrodných bolestiach.

Potom sa ukázalo druhé znamenie na nebi, veľký červený drak. Mal sedem hláv a sedem rohov a na hlavách sedem korún. Jeho chvost zmietol tretinu nebeských hviezd a zvrhol ich na zem. Drak sa postavil pred Ženu, ktorá mala rodiť, aby zožral dieťa len čo ho matka porodí. I porodila syna, chlapca, ktorý má železným žezlom panovať nad všetkými národmi. Jej dieťa bolo uchvátené k Bohu a jeho trónu. Žena utiekla na púšť, kde jej Boh pripravil miesto, aby ju tam živil tisícdvestošesťdesiat dní.

Na nebi nastal boj. Michal a jeho

anjeli bojovali proti drakovi. Aj drak bojoval i jeho anjeli, ale boli porazení a boli vyhnaní z neba. Zvrhnutý bol ten veľký drak, ten starý had, ktorý sa volá diabol, satan, čo zvädzal celý svet. Zvrhnutý bol na zem a sním aj jeho anjeli" (Zjv.12,1-10).

A keď drak videl, že je zvrhnutý na zem, dal sa prenasledovať Ženu, ktorá porodila chlapca. Žena však dostala dvoje veľkých krídel, aby odletela ďaleko od hada na púšť, na svoje miesto, kde ju budú živiť čas, časy a pol času. Had vychrlil za ženou zo svojej papule vodu ako riekku, aby ju riečny prúd odniesol. Žene však prišla na pomoc zem. Otvorila svoje ústa a pohltila riekku, ktorú vychrlil drak z papule. Drak sa rozhneval na Ženu a išiel bojovať proti jej ďalším deťom. Proti tým, čo zachovávali Božie prikázania a majú Ježišovo svedectvo. Potom zastal na morskom brehu (Zjv 12,13-18: podľa Jeruzalemskej biblie).

Príval vôd to sú všetky nové teologické nauky, ktoré sa snažia zatemniť postavu Panny Márie - našej nebeskej Matky - poprieť jej privilégia, zmenšiť k nej úctu, zosmiešniť všetkých jej ctiteľov. Na základe spomínaných útokov draka sa úcta k nej u mnohých veriacich v týchto rokoch zoslabila, niekde úplne vymizla.

Tá tretina nebeských hviezd, ktorú drak svojim chvostom zmietol z neba, to sú kňazi už nemajúci úctu a lásku k Panne Márii.

Našej nebeskej matke prišli na pomoc dve krídla veľkého orla. Veľký orol je Božie slovo predovšetkým obsiahnuté v evanjeliu. Medzi štyrmi evanjeliami orol označuje evanjelium sv. Jána. Ono vylieť vyššie než ostatné evanjelia. Vstupuje

dôrazne do srdca Najsvätejšej Trojice a potvrdzuje božstvo, večnosť a spolupodstatnosť Slova a božstva Ježiša Krista.

Dve krídla to sú VIERA A LÁSKA. Slovo prijaté a opatrované vierou a láskou. Dve krídla, viera a láska to je Božie slovo, ktoré naša nebeská Matka prijala a žila s vierou a láskou a ktoré jej umožňovali vzlietnuť nad prúd vôd, nad všetky útoky namierené proti nej, lebo tie krídla vyplavili svetu jej veľkosť.

Potom púšť. Nachádza sa na púšti. To sú srdcia a duše všetkých detí, ktoré majú k nej veľkú úctu a lásku. Prijímajú ju, počúvajú, celkom sa spoliehajú na ňu a zasväcujú sa jej Nepoškvrnenému Srdcu. V púšti, t.j. v tých, v ktorých sa nachádza, koná dnes najväčšie zázraky. Tak nás vedie, aby sme ju nasledovali na ceste viery a lásky. Privádza nás k tomu, aby sme prijali, milovali a opatrovali Božie slovo a pomáha nám ho žiť dôsledne a s odvahou každý deň. V tichosti t.z. v púšti, v ktorej sa nachádza mocne pôsobí, aby jej zasvätené deti verili evanjeliu, nechali sa viesť múdrosťou evanjelia a boli žitým evanjeliom.

To je úloha, ktorú pripravila pre oddiel, ktorý si sformovala. Nechať sa viesť na dvoch krídlach veľkého orla, t.z. s vierou a láskou prijímať a žiť iba evanjelium.

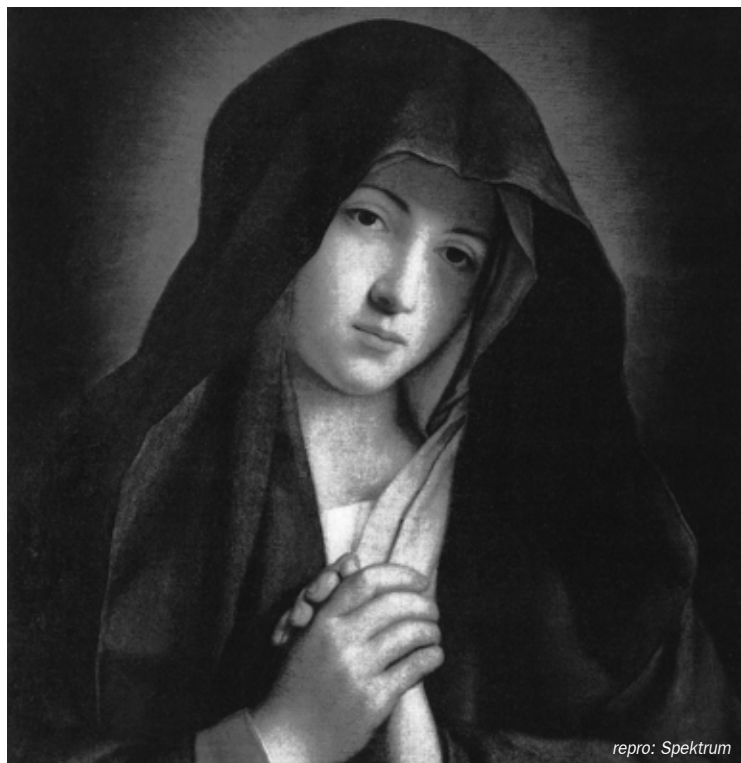
Veľké zázraky, ktoré koná dnes v púšti, sú: Úplne pretvoriť život svojich malých synov, aby sa stali statočnými svedkami viery a živým vzorom svätosti.

Takto v tichu a skrytosti, t.j. v púšti denne pripravuje svoje veľké víťazstvo nad drakom v triumfe svojho nepoškvrneného Srdca vo

svete.

Panna Mária je MATKA. Je Matkou Pána Ježiša a je i našou Matkou. Pán Ježiš, keď visel na kríži, od hrozných bolestí upadal do bezvedomia. Keď prichádzal k vedomiu, povedal z kríža, čo povedal. Pod krížom videl stáť svoju Matku a učeníka, ktorého najviac miloval, apoštolu Jána. Povedal Matke: "Žena, hľa tvoj syn!" A Jánovi: "Synu, hľa tvoja Matka." Cirkev, kresťanstvo od prvopočiatku týmto slovám Pána Ježiša rozumela takto: V Jánovi pod krížom sme stali my všetci. A keď Matke povedal: "Žena, hľa tvoj syn", tým vlastne povedal: "Žena, toto sú tvoje deti." A keď Jánovi povedal: "Synu, hľa tvoja Matka," vlastne povedal: "Ľudia, toto je vaša Matka." Evanjelium hovorí: "Od tej chvíle si ju ten učeník vzal k sebe."

Ruský spisovateľ Boris Pasternak povedal: "Storočia sú schody do neba." Dnešná doba priniesla k tomu ešte hlbší pohľad. Ján si ju nielen vzal k sebe, on si ju vzal do seba. Máme si ju vziať k sebe. V každej domácnosti by mala byť socha Panny Márie, alebo aspoň obraz Panny Márie. Máme sa k nej modliť. Ale podľa vzoru Jána si ju máme vziať do seba. Do seba si ju berieme vtedy, keď naša viera v Pána Ježiša je taká, aká bola u Panny Márie. Len vtedy správne veríme v Pána Ježiša, keď veríme tak, ako v neho verila Panna Mária. Keď naša viera v neho je taká, aká bola u Panny Márie. Panna Mária u Jána nielen bola, ale oni spolu rozprávali. Hovorila mu, ako to ona prežívala, videla, ako to bolo a Ján to od nej prijal, vzal si ju do seba. A ako ona verila, je vyjadrené v tajomstvách svätého ruženca. Preto, kde sa modlí ruženec, tam

je správna viera v Ježiša Krista. Je to viera Panny Márie.

Pán Ježiš povedal Petrovi: "Pas moje baránky, pas moje ovečky." Veď ich, uč ich, ty buď ich pastierom. Utvrdzuj svojich bratov vo viere. Utvrdzuj ich, že ja, Ježiš Kristus, som Boh, ktorý sa stal človekom. Som Bohočlovek, Boh a človek v jednej osobe. Vo mne vám Boh zjavil seba samého, ako to povedal bl. Ján Pavol II.

Pán Ježiš na Petrovi postavil svoju Cirkev a "pekelné brány ju nepremôžu". Peter dostal kľúče od nebeského kráľovstva. Čo zviaže tu na zemi, bude zviazané i na nebi. Čo rozviaže tu na zemi, bude rozviazané i na nebi. Tu je základ dogmy o neomylnosti pápeža vo viere a mravoch.

Lenže v dnešnej dobe sa slobodomurári dostali až do najvyšších vrstiev Cirkvi. Nazdávajú sa, že raz bude slobodomurársky pápež.

Dúfajme, že sa to nikdy nestane. Ale môžu mu zabrániť, aby nás učil, aby nás viedol. Nepustia ho k masmédiám. Čo potom? Máme ešte Pannu Máriu. Spomínali sme, že Panna Mária je MATKOU. Štvrté Božie prikázanie prikazuje úctu k rodičom. Rodičov si máme ctíť a milovať. Tie dve krídla, ktoré dostala, je viera a láska k božiemu slovu. A my budeme mať jej vieru a lásku k božiemu slovu, keď si ju budeme ctíť a milovať.

Keď budeme mať k nej úctu a lásku, tak môžu vychrlieť nielen rieku, ale aj more a nevytrhnú ju z našich srdc. Pamätajme, kde sa ľudia modlia ruženec, tam je správna viera v Pána Ježiša, lebo je to viera Panny Márie. A ešte jedno: Pán Ježiš zveril svoju Matku učeníkovi, ktorého najviac miloval. Tí, čo si ctia a milujú Pannu Máriu, sú najviac milovaní Pánom Ježišom.

d. o. Milan Hvizdoš

Naša história

História Pohlodov

Jediné, čo sa v tom čase nezmenilo k lepšiemu, bol národnostný útlak, ba skôr sa stupňoval, najmä po vydaní zákona o povinnej školskej dochádzke v roku 1868. Široké malo od roku 1869 maďarskú rímskokatolícku ľudovú školu, ktorá bola v jednej budove s farou pri kostole. Na nové poslanie školy v pomadžarčovaní boli školské priestory nevyhovujúce, preto vdova po Gabrielovi Hedrym darovala hospodársky dvor pri Línii pre potreby fary a celá cirkevná budova pri kostole sa stala školou, ktorú v roku 1912 celkom prebudovali. Na fare v tom čase pôsobil rodák zo Širokého Felix Hedry (1859-1899), za ktorého sa cirkevná matrika začala viesť v maďarčine. Pamiatkou na neho zostali v niekoľkých rodinách a generáciách krstné mená Felix. Pri krstení chlapca sa občas spýtal: "A moje meno sa vám nepáči?"

V roku 1874 zákonom zanikli vierohodné miesta (*locus credibilis*) a boli zriadené kráľovské verejné notariáty, medzi nimi aj široký notariát s pôsobnosťou: Široké, Fričovce, Šindliar, Lipovce, Lačnov, Vítaz a Ovčie.

Od roku 1879 sa začína s povinným vyučovaním maďarčiny na všetkých ľudových školách. Na dedinách sa vyučovalo len od októbra do apríla, ale nedostatok obuvi nedovolil všetkým deťom návštevu školy ani v zimnom čase.

Osada bez mlyna bola nemysliteľná. Ľudia ho potrebovali a šoltýs či zemepán mali úžitok. Na Slovensku bolo v roku 1894 3896 mlynov na vodu, a z toho počtu 7 mlynov mlelo v Širokom: Branisko, Bzicalovec, Brodek, Pastovník, Pod Hurku, Pri kostole a Medzihoscinci. Mlyn na Brodku sa v roku 1910 dočkal modernizácie na valcovú stolicu, ale zvýšené dane ho zastavili. K vodnému mlynu na Medzihoscinci dal Dolinský pristaviť moderný valcový mlyn s motorom na plyn. Vodné koleso sa naďalej využívalo pre gáter (pílu) a mletie, až ho v roku 1940 nahradila vodná turbína. Za Slovenského štátu majiteľ parnej píly Švaňa obnovuje náhon pre vodný mlyn Pri kostole, aby mohol šrotovať, či píla ide, alebo stojí. Vodný mlyn na Pastovníku už celé storočie nemelie, ale náhon k nemu je doteraz na mapách zakreslený.

Požiarne zbor v Širokom bol založený 23. marca 1898 súčasne s výnosom o ustanovení Širokého požiarneho obvodu. Po roku 1923 sa zbor premenoval na Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý od prvopočiatku okrem požiarnej činnosti plnil aj úlohy v osвете: divadelné hry, zábavy a rôzne súťaže.

Jazykovedec Samuel Cambel v roku 1898 navštívil východný Spiš, kde ho zaujalo používanie slov s dvojhĺáskou ie. Preto, keď sa v roku 1904 vybral na výskum nárečí do Šariša, na prvú návštevu 23. júna 1904 prišiel do Širokého pod východné svahy Braniska. Tu zistil, že aj u nás používame slová s dvojhĺáskou ie: dziefce, bielie, viera, piesek a že u nás hovoríme: bul, stul, kuň. Vypočul si aj rozprávku o Sirotňakovi od 26 ročného Jozefa Krescanka. Pri príležitosti 685. výročia prvej písomnej zmienky o našej obci, pripomíname si aj sté výročie jeho návštevy v Širokom, odhalením pamätnej tabule s textom: 23.6.1904 navštívil Široké jazykovedec Samuel Cambel, aby skúmal tunajšie nárečie.

Mesiac po zavraždení následníka trónu v Sarajeve Rakúsko-Uhorsko vyhlásilo 28. júla 1914 vojnu Srbsku a onedlho aj Rusku. Ľudia boli plní úzkosti z rukovania (odchodu do vojny) mužov od 21 rokov, ale jediní, čo sa na vojnu tešili, boli Maďari, lebo sa zastrájali, že Rusom odplatia krutú porážku pri Világoši v roku 1849. (Világošom sa potom strašili deti, keď robili neplechu).

prevzaté: obec Široké

NÁZORY a SVEDECTVÁ

Vidieť Otca z tváre do tváre

Už viac rokov sa v mojej pracovnej profesii stretám s mojim priateľom Michalom. Pred niekoľkými rokmi sa mi na jednom seminári zdôveril o svojom synovi: "Mal som syna v seminári, ktorý tragicky zomrel." Keďže sme boli na seminári, nebolo nejak času podeliť sa s ním o moje spolúčenie. Je však veľmi ťažké, ak rodičia prežívajú svoje deti. O čo ťažšie to bolo pre neho - mal mať syna budúceho kňaza.

Pred nedávnom ma navštívil u nás doma vo Vŕtaze a tak sme mali čas porozprávať sa o všetkom. Pochádza z Hlinného a na začiatok nezabudol pripomenúť duchovného otca v blahej pamäti Andreja Galduna - „stryčka“, ktorý tam niekoľko rokov pôsobil ako farár. Jeho sused Feri Nutar, ako mu on po susedsky hovorí, si zobral za ženu neter duchovného otca Galduna. Teraz sa presťahoval do Pavloviec pri Hanušovciach nad Topľou. A znovu to prepožil. Pavlovce sú filiálkou farnosti Hanušovce nad Topľou a tam je náš prvý pán farár Juraj Riško. Neodpustil som si pripomenúť to duchovné nadšenie, ktoré sme spolu s duchovným otcom Jurajom prežívali. Zašli sme do historického kostola sv. Ondreja, apoštola, ale aj do nášho farského kostola sv. Jozefa, robotníka. Pri

pohľade na interiér povedal, že to musela byť veľká obeta víťazských veriacich, ktorí dokázali za čias tvrdého „panovania“ komunistov postaviť takú veľkú katedrálu. Keď sme spomínali na kňazov, našich rodákov, znovu sme sa dostali až k spomienkam na vtedy už čerstvo vysväteného diakona Martina. Počúval som s úžasom, koľko duchovných súvislostí do seba zapadalo s Martinovou smrťou. Pri tom všetkom som vnímal aj akúsi otcovskú hrdosť, keď poznamenal: „Už mám orodovníka v nebi.“ Čo všetko sa okolo diakona Martina dialo, vám ponúkam zo seminárneho časopisu Boromeo.

V sobotu večer 4. augusta som prechádzal cez izbu, keď mi mama hovorí: „Práve hlásili, že Maťo Kandala mal autonehodu a je v kritickom stave.“ Správa ma veľmi zarazila. Hneď sa dostala ku všetkým a vytvorili sme modlitbovú reťaz. Na sviatok Premenenia Pána dopoludnia som prijal hovor, kde mi spolubrat povedal, že náš Maťko už dnes uvidí nebeského Otca z tváre do tváre. O tretej mi zavolať diakon Jožko, že Martin je už v nebi. V tej chvíli ne jeden bohoslovec zaplakal ako Ježiš nad smrťou priateľa Lazára. O tom, že Martin bol človek s veľkým srdcom, svedčia rôzne situácie, ktorých sme boli často svedkami. Týchto pár riadkov má byť prejavom našej úcty a zároveň prejavom vďaky za jeho príklad lásky k blížnym.

Začiatky v seminári Martin začal formáciu v kňazskom seminári v roku 2001, deň pred svojimi dvad-

siatimi narodeninami. Po mesiaci bol s ním, podobne ako so všetkými prvákmi, urobený rozhovor pre náš časopis. Ponúkame vám jeho odpovede na otázky:

1. Aké boli Tvoje očakávania pred vstupom do seminára a nakoľko sa tvoje predstavy splnili?
2. Čo Ťa doposiaľ najviac oslovilo alebo čím si bol milo resp. nemilo prekvapený?
3. Čo by si odkázal chlapcom, ktorí uvažujú o vstupe do seminára?

Takto odpovedal:

1. Seminár je inštitúcia, kde sa človek zapálený pre Krista pripravuje na prijatie kňazstva.

Asi také boli moje prvé predstavy. S odstupom času môžem povedať, že to nie je len modliace sa spoločenstvo, ale aj partia futbalistov, biliardistov, šachistov, spevákov i tých, čo sa starajú o deti z detského domova, opustených, starých a väzňov.

2. Raz náš otec špirituál vyslovil túto vetu: „Je úžasné vidieť, ako sa naraz modlí sto chlapcov.“ K tomu niet čo dodať.

3. Ak si rozhodnutý, máš sa na čo tešiť. Ale ak pochybuješ o svojom povolaní, daj sa pod ochranu Panny Márie, ktorá ťa nasmeruje na náš jediný cieľ, a to spásu duše skrze Krista."

Pastorácia

Po troch rokoch štúdia odchádza na pastoračný ročník do Čiech, kde rozdáva lásku a svojím životom viery povzbudzuje veriacich v Dobruške. Po návrate bolo potrebné podeliť sa so skúsenosťami a zážitkami:

„Pastoračný ročník som prežil v malom východočeskom mestečku, ktoré bolo pod duchovnou správou kňazov spoločnosti sv. Vincenta (lazaristi). Okrem Dobrušky spra-

vovali ešte ďalšie tri farnosti a charitný domov pre staršie rehoľné sestry (Dcéry kresťanskej lásky - vincentky), ktoré boli za čias komunizmu násilne vyvezené zo Slovenska.

4. august 2007

Posledné chvíle svojho života prežil Martin so svojim dobrým priateľom, kaplánom Martinom Novotným. On nám pred pohrebnými obradmi priblížil posledne chvíle s Martinom, ktoré nám ukázali veľkosť jeho srdca až do poslednej chvíle života:

„Drahí rodičia, Michal a Helena, brat Michal a najbližší príbuzní, bratia kňazi, diakoni, bohoslovci, rehoľné sestričky, bratia a sestry!

Boh si k sebe povolal diakona Martina. Na podnet jeho rodičov by som sa s vami rád podelil o posledné spoločne strávené chvíle. Prišiel ma navštíviť v deň spomienky na arského farára sv. Jána Máriu Vianney Je to náš obľúbený svätec, preto sme chceli prežiť svätú omšu pri spoločnom oltári.

Keď prišiel ku mne v piatok večer, rozprával mi okrem iného aj o jeho kázni, ktorú mal v ten večer tu v Hlinnom. Hovoril, že povzbudzoval vás rodákov, aby ste svoju vieru neprežívali iba ako nedeľnú povinnosť ísť na svätú omšu. Povzbudzoval vás k modlitbe a živej viere, k živému vzťahu s Bohom. Sám povedal, že mal pripravené čosi iné, ale že mu išli z úst práve tieto slová. Dnes by som vám chcel opäť pripomenúť jeho slová o živej viere. Oni sa stávajú akýmsi odkazom pre vás. Vezmite si ich k srdcu.

V sobotu ráno sme teda spoločne slávili svätú omšu v Moldave nad Bodvou Počas kázne Martin spomenul niektoré udalosti zo života nášho obľúbeného svätca a

snímka: Internet

vyjadril aj svoj blízky vzťah k nemu, z čoho v živote veľa čerpal. V závere povzbudil ľudí k modlitbe, aby sa modlili za kňazov, aby kňazi žili sväto a aby horlili za spásu duší. Počas týchto dní mnohí ľudia z farnosti, kde pôsobím, hovoria, ako živo si pamätajú Martinove slová. Jeho slová sú zvlášť živé pre nás kňazov, aby sme svätým životom horlili za spásu nesmrteľných duší.

Po svätej omši a raňajkách prijal Martin sviatosť zmierenia, po ktorej sme sa ešte dlho rozprávali. V rozhovoroch o prežívaní diakonského a kňazského života sme pokračovali aj pri obede v Košiciach.

Keď sme sa poobede lúčili na parkovisku, prišli ku nám dvaja bezdomovci a pýtali nejaké drobné. Martin im išiel kúpiť polievku a rozišli sme sa. Tento skutok lásky iba dopĺňa jeho srdečnosť, blízkosť ku chorým a slabým. A jeho srdce

bije ďalej. Stal sa darcom srdca.

Po mnohých spomenutých či nespomenutých súvislostiach nie je pre mňa Martinova smrť náhoda. Boh si ho k sebe povolal na sviatok Premenenia Pána. V žiali a bolesti, ktoré prežívame, prosím Všemohúceho Boha, aby sa jeho smrť stala pre nás milosťou zastaviť sa nad vlastným životom, nanovo sa rozhodnúť pre hlboký život viery, prežívať kňazstvo stále vo väčšej identite s Kristom, večným kňazom. Život je veľký dar. Ako dar ho prijmime a žíme s milujúcim Bohom.

Bože, plný milosrdenstva, pokor-ne ťa prosíme za tvojho služobníka diakona Martina, ktorého si povolal k sebe. Splň jeho nádej, uveď ho do nebeského domova a daj mu večnú radosť skrze Krista, nášho Pána. Amen."

M. Magda a J. Kocurko, Boromeo

Zdanlivá smrť v rakve

Je krásny večer, do nemeckého Altottingu v predvianočnej atmosfére prichádza skromný, zbožný muž, František Stocker, tesár z Prienu.

Po odslúžení pobožnosti vstúpil do sakristie kaplnky a pýtal sa kostolníka: „Čo je s krížom, na ktorom je moje meno s dátumom 30. máj 1887?“ Prekvapene sa ho pýtali: "Čo vy máte s tým krížom, povedzte nám." Mal som 22 rokov, keď v lese pri zväžaní dreva sa mi prevrhli sane s drevom a pritlačili ma. Pokým ma spod nich vytiahli, stratil som vedomie. Obe nohy a štyri rebrá zlomené, lebka vtlačená. Dieru v hlave môžete vidieť aj teraz, strieborné rebrá však vidieť nebolo. Môj Bože, bolo že to trápenie a nešťastie, keď ma tak dolámaného doviezli do nemocnice v Mníchove. Nádeje vyliečiť sa neboli skoro žiadne. Mnohokrát ma operovali, aby ma aspoň zachránili. Čo som vystál, vie len Boh. Ľutovala ma celá nemocnica.

Po ťažkej operácii som 5. februára upadol do kómy. Strnule a nehybne ležalo moje telo vystreté v posteli a nebol som schopný ani pohnúť prstom, alebo svalom. Vyhlásili ma za mŕtveho. Mojm vedomím prešla strašná hrôza. Počul som a videl všetko. Asi o siedmej hodine večer ma položili do rakvy a zniesli do miestnosti pre mŕtvych, kde už boli dvaja nebožtíci.

Ruky mi ovinuli ružencom a videl som, ako mi dávajú do nich kríž. Všetci ma ľutovali a hovo-

rili, že je mi už teraz lepšie. Odpočinutie večné daj mu, ó Pane, počul som skoro od všetkých, ktorí prišli obzrieť moje telo. Hrôza ma prešla, že si nemôžem vôbec pomôcť, no nevládal som sa ani pohnúť. Každý chcený pohyb bol už nemožný.

Strach a úzkosť zvieralo mi dušu, myslel som si, že peklo v mojej duši ma celkom zabije. Každá minúta mi bola večnosťou. Lenže môj zrak bol uprený na kríž, ktorý visel na stene v miestnosti pre mŕtvych. V duchu som sa začal modliť tak odovzdane, ako som sa ešte nikdy nemodlil. Bola mi vnuknutá myšlienka: Daj sľub Matke Božej, ona ti určite pomôže. „Matka Božia altentingská. Nemám už žiadnu nádej. Prosím ťa pomôž mi svojím príhovorom, Ty si mojou poslednou nádejou. Prosím ťa, ak mi pomôžeš, že nebudem zaživa pochovaný, tak ponesiem kríž jeden metrický cent ťažký z Prienu do Altottingu a položím ho na oltár“.

Po tomto sľube som sa trochu uspokojil a zaspal som. Okolo druhej hodiny po polnoci otvorili sa dvere miestnosti pre zosnulých, do vnútra vošli dvaja ošetrovatelia. Moje telo vybrali z truhly a niesli ho do izby pre lekárov. Telo mi začali masírovať a postavili ma aj na hlavu. Začal som sa dáviť a to už boli pre nich prvé známky života. V nemocnici nastala veľká radosť. Doktor Nusbaum, starý profesor, jeden z najslávnejších lekárov v Bavorsku. Pokľakol a ďakoval Bohu, že tento človek nemusel byť pochovaný zaživa.

Potom siahol do vrečka svojej vesty a dal mi jedenásť kusov desať markoviek za prežitý strach.

Ako došlo k vašej záchrane: Pýtal sa muž? O dvanástej hodine v noci bola výmena inšpekčného lekára. Dr. Schmiedbauer prešiel izbou pre ťažko chorých a našiel moju posteľ prázdnu. "Kde je pán Stocker?", pýtal sa sestričky. Zomrel a leží už sedem hodín v miestnosti pre zosnulých. Lekár sa touto odpoveďou neuspokojil, nemohol uveriť, že tento mladý chlapec skutočne opustil tento svet. Po upozornení, že vrchný doktor Nusbaum ešte mŕtvolu nevidel, šiel za ním domov. Tento šlachetný lekár trpel silnou reumou a aj napriek veľkej bolesti vstal a dal sa odviezť do nemocnice. Títo lekári prežili obrovskú radosť, keď zistili, že mladý muž stále žije a je v stave klinickej smrti.

Trvalo ešte niekoľko týždňov, kým ma prepustili z nemocnice. Po prepustení bolo mojou prvoradou vecou a povinnosťou ísť do Altottingu k Matke Božej, aby som sa jej vrúcne poďakoval za moju záchranu. Lenže sľúbený ťažký kríž som svojím zoslabnutým telom odniesť nevládal.

Cesta z Prienu do Altottingu, trvala mi skoro dvanásť hodín pešo modliac sa. Za dva roky som tak prešiel túto veľkú trasu s Božou pomocou deväťkrát. No pokoj v duši som nenašiel, ba ešte biednejší som sa vracal z pútnického miesta. Pripadalo mi, akoby oči nebeskej matky ma nechceli ani vidieť. Po deviatej návšteve som sa domov vra-

ilustračná snímka: archív Mgr. Jána Biroša

cal veľmi zronený. Bol som tak znepokojený, že som sa cestou domou chcel na nejakom strome obesiť. Vo svojom vnútri som počul hlas, ktorý neustále hovoril: „Obes sa, obes sa, tvoj život nemá cenu je celkom zničený, ukonči svoju biedu!“ Bolo veľkým šťastím, že po ceste stále niekto šiel a tak sa úmysel zlého ducha nemohol uskutočniť. Doma som hľadaný pokoj nikde nenašiel. Po týchto udalostiach som sa stal nepriateľom Boha a náboženstva.

Na jar roku 1887 pýtali sa ma priatelia. Ideme na púť do Altottingu. 1. mája tam bola odpustová slávnosť farského kostola. "Fero, nejdeš s nami?" "Ja už v nič neverím, celé moje modlenie a putovanie nemalo

zmysel." "Ty Fero takto nesmieš hovoriť! Ty, ktorý si bol už jednou nohou v hrobe. Keby ti nebola pomohla naša dobrotivá Matka, tak už by si tu nebol. Môžeš sa hanbiť, kríž, ktorý si slúbil Matke Božej odniesť do Altottingu si stále neodniesol!" Táto výčitka ma zasiahla ako blesk.

Na druhý deň som sa vybral do susednej obce, kde som objednal ťažký kríž z dubového dreva. Bol skoro dva a pol metra dlhý a mal vyše metrák váhy. Od 30. do 31. mája som ho niesol a po veľkom trápení aj doniesol na slúbené miesto do Altottingu. Na smrť unavený som kľáčal pred milostivým oltárom, zdalo sa mi, akoby ma Milostivá matka chcela s malým Ježiškom objať a povedať mi: "Chvála Bohu,

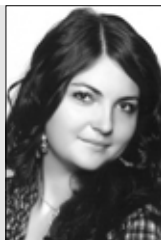
že si ten svoj sľub dodržal!"

Pokoj a šťastie naplnilo moje telo, veľmi dlho som sa modlil a ďakoval Nebeskej Matke, ktorá mňa, dieťa poblúdené neopustila. Tak chodím každý rok sem vo vianočnom čase, aby som sa tešil na tomto mieste plného milosti.

Takto rozprával 64-ročný František Stocker z Prienu a kňaz z Altottingu si všetko poznamenal a s vedomím dotyčného aj uverejnil. Takzvaný Stockerov kríž je uložený v kaplnke dodnes, správa je vedľa kríža uložená pod sklom v ráme.

Aj tu sa Nebeská Matka preukázala, ako pomocnica, dobrotivá Matka Božia, kráľovná neba a kresťanstva na zemi.

spracoval: Ján Jenča

Lenka Novotná

Srdcová sedmička

Každý z nás by určite rád vedel, kam sa v tomto živote dostane, čo ho čaká a neminie, čoho sa má báť a na čo sa tešiť. Sem-tam si možno len tak z nudy či na pobavenie prečítame v novinách horoskop, pozrieme si predpoveď počasia a tíško dúfame, že zajtra bude slnečno a bude sa nám dariť. Ale máme to zaručené? S veľkou pravdepodobnosťou bude možno na základe slov meteorológa aspoň to počasie krajšie a príjemnejšie. Čo sa týka horoskopov ako takých, pravdepodobnosť, že hviezdy budú práve nám naklonené tak či onak, je skoro taká nepravdepodobná ako ponuka šľahačkových zákuskov v stánku s ovocím a zeleninou.

Každý z nás by určite rád vedel, kam sa v tomto živote dostane, čo ho čaká a neminie, čoho sa má báť a na čo sa tešiť. Sem-tam si možno len tak z nudy či na pobavenie prečítame v novinách horoskop, pozrieme si predpoveď počasia a tíško dúfame, že zajtra bude slnečno a bude sa nám dariť. Ale máme to zaručené? S veľkou pravdepodobnosťou bude možno na základe slov meteorológa aspoň to počasie krajšie a príjemnejšie. Čo sa týka horoskopov ako takých, pravdepodobnosť, že hviezdy budú práve nám naklonené tak či onak, je skoro taká nepravdepodobná ako ponuka šľahačkových zákuskov v stánku s ovocím a zeleninou.

Minule som v televízii pri prepínaní programov narazila na reláciu, v ktorej postaršia, výrazne nalíčená pani vykladala karty a prihovárala sa k divákovi, aby jej zavolať a spoznali svoj osud. Chvilku som čakala či sa niekto ozve. Keď ani po niekoľkých minútach nikto nezavolať a veštkyňa naďalej viedla monológ o tom, čo všetko sa môžu jej „klienti“ prostredníctvom kariet dozvedieť,

prepla som inam. Tentoraz som narazila na aktuálne spravodajstvo, ktoré opäť nešetrilo horúcimi novinkami z domova i zo sveta. Vraždy, dopravné nehody, lúpeže či daňové podvody – z médií sa stali „dokonalí“ informátori, čo sa týka súčasného diania.

Ja osobne, keď pozerám večerné správy, veľmi často zápasím s otázkami: Prečo sa to stalo? Nedalo sa tomu zabrániť?

Tu by mi možno ponúkla nejakú „dôveryhodnú“ odpoveď práve tá zvláštna pani s kartami. Pripísala by to akejsi zlej energii, nepriazni osudu alebo postaveniu hviezd. No keďže horoskopom, kartám a krištáľovým guľiam všetkých farieb neverím, hľadala som odpoveď niekde inde.

Hovorí sa, že náhody neexistujú a všetko sa deje tak, ako sa má. To, že nám do života nečakane vstúpi nejaká neznáma osoba či situácia, o ktorej si myslíme, že je pre nás neriešiteľná, nie je vecou náhody. Aj keď sa to možno na prvý pohľad zdá.

Keďže sme v pôstnom období a v tomto čase sa viac zamýšľame nad podstatou nášho života a viac rozjímame nad slovami

evanjelia, môžeme sa teraz spolu zamyslieť nad jednou predpoveďou.

Môžeme ju nájsť aj vo Svätom Písme, v jednom z Lukášových evanjelií. Zamyslime sa nad výrokem proroka Simeona, keď Panna Mária s Jozefom obetovali malého Ježiša v chráme: „- a tvoju vlastnú dušu prenikne meč -, aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc.“ (Lk 2, 35) Simeon nebol žiaden dnešný moderný vykladač kariet s inými zvláštnymi predmetmi. Z Písma sa dozvedáme, že jeho slová mu vnukol Duch Svätý.

Ako sa asi vtedy cítila Panna Mária, keď jej Simeon povedal takýto „verdict“? Možno sa bála. Možno sa zhlboka nadýchla a nechala pomaly doznievať jeho slová. A možno sa mu pozrela do očí a nerozumela mu. Veď, ko-niec koncov, keď sa narodí dieťa, uprednostňujeme pozitívnejšie vyjadrenia pred negatívnymi a rodičom blahozeláme, nie ich rovnou pripravujeme na najhoršie. Lenže Ježiš nebol len takým „obyčajným“ dieťaťom. Bol a stále je Božím Synom.

Mária tiež netušila, čo všetko

ilustrácia snímka: internet

ju čaká. Koľko útrap a žiaľu bude musieť prežiť, aby Boh cez jej Syna dokončil svoje dielo spásy. No trpezlivo znášala všetky bóle, a preto je pre nás vzorom nielen skromnosti, ale najmä sily a ne-hynúcej materinskej lásky. Práve Ježišova Matka prežívala každú bolesť svojho Syna intenzívnejšie ako ktokoľvek iný. Vo svojej duši cítila každú ranu po klincoch, ktoré sa zabávali do Ježišovho tela. A čo jej materinské srdce? Pýtalo sa prečo sa to stalo práve im? Alebo, či sa tomu dalo predísť? Nie, nepýtalo. Len mlčky pozorovalo dianie naokolo, nechávajúc

stekat po lícach slané slzy. Aj preto ju dnes oslavujeme mnohými, nielen pôstnymi piesňami.

Sedembolestnú Pannu Máriu dnes uctieваме nielen ako patrónku nášho rodného Slovenska, ale najmä Matku, ktorá bola očitým svedkom smrti svojho jediného dieťaťa, svojho Syna. Preto sa dnes aj my utiekame pod jej ochranu a vebíme ju, pretože Ježiš zomrel, aby sme MY mohli žiť. Mohla nás za to viniť, ale ani na to nepomyslela. Plne rešpektovala Božiu vôľu a napriek všetkému nás stále bezhranične miluje a oroduje za nás, pretože

všetci sme jej deťmi.

Nespoliehajme sa na plytké slová horoskopov či kariet. Panna Mária je našou jedinou šťastnou „kartou“, ktorá nám môže zaistiť lepšiu budúcnosť. Jej srdce a sedem rán, ktoré utržilo, sú jedinou istotou, na ktorú sa môžeme spoliehať a vedieť, že nás nikdy, ale naozaj nikdy nesklame. Skúsme sa nad tým zamyslieť nielen počas pôstneho obdobia, ale počas celého Roka Sedembolestnej, aby sme Veľkú noc o niekoľko dní oslavovali silnejší, láskavejší a otvorení všetkému, čo nás čaká.

Ahoj deti!

Jarné prázdniny? To ale ubehlo, však? Snád' ste si oddýchli a načerpali síl. Určite ste si všimli, že tu máme mesiac marec a s ním plno zaujímavých dní, za ktorými sa skrývajú zaujímavé prívlastky a sviatky. Ale poďme pekne po poriadku.

Marec – mesiac knihy

Marec sa stal mesiacom knihy prvýkrát už v roku 1955. Cieľom bolo rozšíriť záujem čítania kníh. O to viac potrebujeme podporu čítania kníh dnes, keď internet a moderná doba knihu čoraz viac tlačí do úzadia.

8. marec – Medzinárodný deň žien

Je to deň, kedy ľudstvo skladá poctu všetkým ženám. Ženám ako symbolu krásy a nositeľkám života.

20. marec – prvý jarný deň

Určite to už všetci cítite. Vo vzduchu cítiť sviežosť jarného vzduchu. Zobúdzajú sa zvieratá zo zimného spánku, prilietajú vtáky z teplých krajín a zo zeme už vykúkajú prvé jarné kvety. Všetko je jasným dôkazom toho, že prišla jar. Dvadsať marec je síce jej oficiálny začiatok, no tohto roku akoby k nám zavítala oveľa skôr.

22. marec – Svetový deň vody

Voda je najväčší poklad sveta. Bez vody by neexistoval život na zemi. Inak viete, že Slovensko má najväčšie zásoby pitnej vody na svete? Voda je naozaj veľmi dôležitá. Vodu piješ, umývaš sa ňou, ale slúži aj na dopravu a vodné elektrárne sú zdrojom energie. Využíva sa na mnoho vecí a preto ju musíme chrániť pred znečisťovaním, aby sme ju mi mohli piť a zvieratá, ako napr. ryby, v nej žiť.

25. marec – slávnosť Zvestovania Pána

Je to deň, kedy zostáva presne deväť mesiacov do Vianoc. Pripomíname si udalosť, kedy k Panne Márii prišiel anjel, ktorý jej oznámil, že sa stane matkou dlho očakávaného Mesiáša. Anjel jej teda zvestoval, že počne a porodí syna, Ježiša Krista.

25. marec – Deň počatého dieťaťa

V tento deň sa nosia biele stužky na znak podpory života a na znak úcty k nenarodeným deťom. Biela farba je symbolom čistoty. Ak budeš mať možnosť, tak si ju pripni a vyjadríš tým, že si hrdý/-á na svojich rodičov, ktorý prijali teba a tvojich súrodencov ako dar od Boha. Tým ti predsa rodičia dali šancu prežiť krásny život. Avšak nie všetky deti majú také šťastie a preto ľudia v tento deň ohlasujú právo na život.

28. marec – Deň učiteľov

Je to deň, kedy si spomíname na všetkých učiteľov, bez ktorých by sme nevedeli, že $2 + 3 = 5$, alebo že býk je vybrané slovo a píše sa s ypsilonom. Veru tak, sú naozaj dôležití a nielenže nás učia predmety, ale zároveň nás aj vychovávajú a pomáhajú nám. Preto nezabudni na svojho učiteľa či učiteľku a svoju vďaku vyjadrí kvetinou alebo aspoň slovom ďakujem.

Marec je naozaj bohatý na svetové či medzinárodné dni, kedy sa ľudia spájajú a zjednocujú v jednej myšlienke, aby podporili dobrú vec a vyjadrili svoj názor.

Zároveň sa už nachádzame v pôstnom období, ktoré sa začalo Popolcovou stredou. Je to obdobie čakania na najväčšie sviatky roka – Veľkú noc. Pripravme sa teda možno aj tým, že sa každý deň zriekneme nejakej drobnosti. Lúčim sa s vami.

Veľa zdaru, kamaráti. ;)

Tomáš Magda ml.

1.	2.	3.	4.	5.

Vyrieš tajničku a dozvieš sa celú pranostiku: "....., poberaj sa starec."

1. rieka sa vlieva do...
2. matka Panny Márie
3. Tyranosaurus...
4. veľký nelietavý vták
5. kyslé žlté ovocie

detskú stranu pripravil: Tomáš Magda ml.

ÚVODNÉ MOTTO:

Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať.

Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva. Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijímajú naše rady.

Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

Provokovať neznamená vystaviť sa riziku?

Provokujeme, lebo sa túžime odlišiť od povrchných vzorov, založených na logike lacného súhlasu. Preto vám navrhujem jedno duchovné cvičenie, ktoré by sme v súčasnosti mali robiť častejšie, a to zvyknúť si na pochybnosti a znepokojenie, znovu objaviť paradox, stavať väčšími na vzťah ako na budovanie istôt.

Nechcel by som hovoriť o túžbe provokovať ako o jednej zo zoznamu túžob. Radšej by som vnímal problém ako túžbu rásť a narastanie túžby vynikať, prekročiť hranice, prekonať.

Načo treba provokovať a porušovať normy a pravidlá? Nie preto, že sa to má robiť, ale preto, že je to pre človeka užitočné. Je to užitočné natoľko, nakoľko umožňuje človeku rozoznať a zamerať svoje možnosti. Túžba vynikať je užitočná, keď ju sprevádza väčším úsilím než pocit viny.

Psychológovia vravia, že citový neporiadok je spôsob, ako si otestovať prostredie a že patrí k procesu sebadefinovania. Najprv treba spôsobiť bolesť, rozbiť schému, a potom zhodnotiť vlastné na zlepšenie. Je nevyhnutné vymaniť sa z náručia rodiny a hľadať vonkajšie objekty lásky.

Aj mladí sa často pýtajú: Do akej miery je túžba porušovať pravidlá normálna? Istotne do tej miery, že je súčasťou normálneho života a vedie k pochopeniu

noríem a hraníc.

Je tu ale tiež otázka: Neznamená však provokovanie = vystavovanie sa riziku? Ak stratíme zo zretela tieto podmienky (zmysel pre mieru a hodnoty), môže sa túžba provokovať stať rizikom.

Správanie, ktoré je riskantné, sa pohybuje niekde medzi nespokojnosťou a úchylkou, ale nespokojnosť nemožno vnímať ako problém osobnosti. Z dôsledného skúmania vyplýva, že keď sa mladý človek správa zle, nie je v poriadku jeho systém vzťahov. Do toho vzťahu patria všetky vzťahy, ktoré majú iní k nemu a on k nim.

Hovoríme o riziku, lebo mladí

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

ľudia často nerozoznávajú pravú hodnotu niektorých postojov, s ktorými sa spája túžba provokovať:

- vyskúšať všetko neznamená uspokojiť túžbu;
- výsledky nekorešpondujú s našimi zámermi;
- nemať mieru znamená stupňovať túžbu provokovať!

ilustračná snímka: Martin Magda

Trampoty v manželstve

LXXXI. Ako brať na seba zodpovednosť za rodičov a vážiť si širšiu rodinu?

Keď sme boli malí, naši rodičia (alebo iní opatrovníci) sa iniciatívne starali o naše potreby. Teraz máme príležitosť oplatiť im to. Deti prechádzajú zo vzťahu vzájomnej podpory, až kým sa niekedy úlohy neobrátia a rodičia sa stanú úplne závislí na dieťati.

Hoci prestávame byť zodpovední pred našimi rodičmi, stále máme zodpovednosť za nich. Štvrté prikázanie "Cti otca svojho i matku svoju!" neprestáva pre nás platiť, keď sme dospelí, ani keď sme vstúpili do manželstva. Keď rodičia zostarnú, ich závislosť vzrastie a my budeme mať príležitosť vrátiť im časť lásky a obety, ktorú nám preukázali. To môže zahŕňať praktické práce okolo domu, finančnú pomoc alebo plánovanie budúcnosti. Ak žije osamelo rodič, jeho najväčšou potrebou je pravdepodobne rozhovor a spoločnosť.

Niekedy mladí manželia krátkozrakí, necitliví, ale často aj odvážne „odrezávajú“ konár, na ktorom vyrástli. Niekedy to musia urobiť z náboženských, rasových alebo triednych dôvodov, pretože ich kmeň je tak silno zaujatý proti ich manželstvu. Ale mám však obavy, že to oveľa častejšie robia z čírej sebeckosti, odsťahujú sa preč, vydajúc sa spolu do

očarujúceho sveta a začínajúc na zelenej lúke.

Ale s narodením detí prichádza čas, kedy je zdravé, ba dokonca príjemné nechať rodný kmeň znova sa vlúdiť do našej blízkosti a obklopiť novú rodinu starými vzťahmi. Inými slovami, nech sa vám zdá váš rodokmeň akokoľvek chatrný, nebudte príliš povýšeneckí a neodrezávajte konár, na ktorom sedíte. Keď si založíte vlastnú rodinu, ukáže sa, že tá vaša pôvodná disponuje množstvom netušených výhod.

Samozrejme, že žiadna širšia rodina nie je dokonalá, ani zďaleka. Napriek tomu rozdielnosť veku, osobnosti a názorov určite prináša pestrosť. Žijeme, žiaľ, v období uzavretého jednobunkového rodinného modelu rodiča a deti, kde sa často zatvárajú dvere pred druhými s rovnakým priezviskom a rodokmeňom. Prečo sa nestretávať pri mimoriadnych príležitostiach?

Ročný cyklus rodinného života potrebuje milníky, niečo v kalendári, na čo sa vopred tešíme. Môžete si ich zdôvodniť tým, že pre predstavujú kultúrne dedičstvo, náboženskú vieru alebo je to čas chvíľ uvoľnenia. Oslavy spojené so stretnutím nemusia byť nákladné, ale okrem chutného jedla aj nejaká spoločenská hra a družná chvíľa na zdieľanie a vzájomné povzbudenie.

Zhromaždenie rodinných klanov má svoje plusové body:

my dospelí máme šancu stať sa otcovskejšími a materinskejší-

mi vďaka starším a múdrejším a môžeme vidieť živé príklady toho, čo môže vyrásť z našich detí. Deti si môžu užiť svojich bratrančov, najmä tých najnezbednejších a všetci môžeme milovať svojho starého otca a starú mamu.

Toto je súčasťou trmy-vrmy reálneho života a formuje nás všetkých. Ak nemáme rozvetvenú rodinu, sú aj iné možnosti, ako vytvoriť takúto atmosféru. Rovnako, ako majú svoje miesto veľké rodinné udalosti, tak isto je dôležité udržiavanie osobitých vzťahov naprieč generáciami. Z úzkého vzťahu s našimi rodičmi budeme mať úžitok nielen my sami; starý rodič môže hrať a aj hrať veľmi dôležitú úlohu aj v živote.

Udržiavaním kontaktov s našimi rodičmi umožňujeme, aby naše deti spoznali svojich starých rodičov a my sami môžeme uvidieť našich vlastných rodičov v novom svetle. Niektorí starí rodičia môžu hrať veľmi zvláštnu úlohu v živote svojich vnúčat.

A novonarodené dieťa môže rodinu spojiť alebo utvrdiť širšie rodinné vzťahy. Mnoho starých rodičov hovorí o tom, aká je to radosť mať okolo seba deti, za ktoré nenesú výhradnú zodpovednosť a ktoré môžu na sklonku dňa vrátiť (podobne ako „návrtné“ flaše).

Ale starí rodičia sú rôzni. Niektorí radi zanechajú všetko, aby mohli stráviť čas so svojimi vnúčatami. Ak je to tak, môžeme ich zapojiť do pravidelnej starostlivosti, čím budú mať nevyhnutne väčší vplyv na ich výchovu. Iných zas až tak neláka predlžovať si obdobie starostlivosti o deti, no možno sa im to zapáči, keď budú

väčšie. Nesmieme od našich rodičov očakávať príliš veľa. Koniec koncov, oni sa nerozhodli, že budú mať vnúčatá a nemajú zodpovednosť, akú majú rodičia.

Ak nám rodičia zomrú alebo bývajú ďaleko, je vhodné skúsiť pomôcť našim deťom skamarátiť sa s niekým iným zo staršej generácie. Je úžasné, ak sa také niečo podarí v rámci našej cirkevnej komunity, býva to veľmi radostné pre obe vekové skupiny.

MUDr. B. Vaščák

Ohlášky:

- sobáš 26. apríla vo Vítaze o 15:30 – **Michal Galdun**, syn rodičov Jána a Evy rod. Forišovej, narodený v Prešove, bývajúci vo Vítaze a **Mária Pacovská**, dcéra rodičov Pavla a Márie rod. Uličnej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze.

Stalo sa:

- **5. 3. - Popolcová streda - začiatok 40-dňového pôstneho obdobia; v tento deň bol prísny pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu**

- 9. 3. bola po sv. omšiach jarná zbierka na charitu

- **9. 3. saleziáni dona Bosca spolu s mladými z Humenného mali vo viacúčelovej sále divadelné predstavenie Podpaľáč vo Vítaze; táto hra bola a o donovi Boscovi, jeho pedagogike, spiritualite, o tom, ako svoj život úplne venoval opustenej mládeži, ako hľadal stratených a blúdiacich**

- 10. 3. v pondelok sa začal deviatnik k sv. Jozefovi, patrónovi našej farnosti

- **19. 3. slávili sme slávnosť sv. Jozefa, ženícha Panny Márie, patróna našej farnosti, ktorú slúžil brat Miloš, kapucín**

Stane sa:

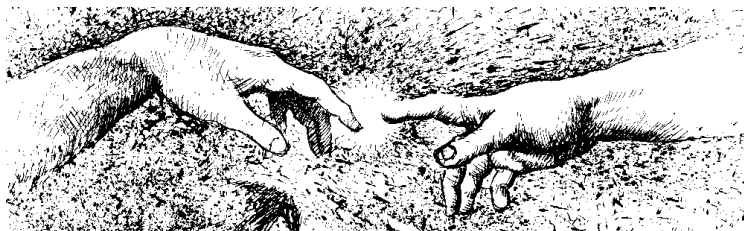
- **29. 3. zmena času na letný! V noci zo soboty na nedeľu z 29. na 30. marca sa mení čas z 02:00 na 03:00**

- **17. - 20. 4. veľkonočné Trojdnie - slávenie sviatkov umučenia, smrti a zmŕtvychvstania Pána Ježiša Krista - najväčšie sviatky našej spásy**

- **27. 4. svätorečenia blahoslavených pápežov Jána XXIII. a Jána Pavla II., ktoré sa uskutoční v nedeľu Božieho milosrdenstva**

Veľkonočná sv. spoved' 2014

Utorok 8.4.2014	Vítaz Široké	16:00 – 18:00 17:00 – 18:00
Streda 9.4.2014	Ovčie Široké	16:00 – 18:00 15:00 – 18:00
Štvrtok 10.4.2014	Ovčie	15:00 – 18:00
Piatok 11.4.2014	Vítaz	09:00 – 12:00 14:30 – 18:00
Sobota 12.4.2014	Široké	09:00 – 12:00 14:30 – 17:30
Nedeľa 13.4.2014	Sabinov	14:00 – 18:00

Prehľad bohoslužieb

		Vítaz		Ovčie	
24. 3.	Pondelok				
25. 3.	Zvestovanie Pána	18:00	† Leonard Balucha (výročná)	17:00	za ZBP rodín prístrešia v kostole
26. 3.	Streda			18:00	za ZBP rodiny Michala Bednárika
27. 3.	Štvrtok	7:00	za ZBP rodín prístrešia Štofaňáková		
28. 3.	Piatok	18:00	† Františka Jenčová	17:00	† Valent a Mária Uliční
29. 3.	Sobota	7:00	† Flavián, Štefan a Helena Jenčovci		
30. 3.	4. pôstna nedeľa - rok A	7:30	† Žofia Gregová	9:00	† Mária Holingová
		10:30	za farnosť		
31. 3.	Pondelok				
1. 4.	Utorok	18:00	80: Františka Jurčišinová		
2. 4.	Streda			18:00	40: Jozef Farkaš
3. 4.	Štvrtok	7:00	za ZBP rodiny Gerčákovej		
4. 4.	Piatok	18:00	za ZBP rodiny Birošovej	17:00	† Viera Hudáková (výročná)
5. 4.	Sobota	7:00	za ružencové bratstvo	17:00	za živých členov ruženc. bratstva
6. 4.	5. pôstna nedeľa - A	7:30	za bývalých spolužiakov zo ZŠ	9:00	† Jozef, Agnesa a Marta Baranovci
		10:30	za farnosť		
7. 4.	Pondelok				
8. 4.	Utorok	18:00	25: Pavol a Anna Birošovci		
9. 4.	Streda			18:00	† Mikuláš Kollár
10. 4.	Štvrtok	7:00	† Albert Blizman	18:00	za ZBP Márie, Vladimíra a Miroslavy
11. 4.	Piatok	18:00	40: František Čech a za jeho rodinu		
12. 4.	Sobota	7:00	80: Mária Zelenáková		
13. 4.	Kvetná nedeľa - rok A	7:30	za ZBP rodiny Iskrovej	9:00	† Štefan Humeňanský
		10:30	za farnosť		
14. 4.	Pondelok				
15. 4.	Utorok	18:00	† Helena, Bartolomej a Róbert Čechovci		
16. 4.	Streda	7:00	85: Margita Galdunová	18:00	za ZBP bohužnámej osoby
17. 4.	Zelený štvrtok	18:30	na vlastný úmysel	17:00	na vlastný úmysel
18. 4.	Veľký piatok	15:00	—	17:00	—
19. 4.	Biela sobota	20:00	na vlastný úmysel	20:00	na vlastný úmysel
20. 4.	Velkonočná nedeľa - rok A	7:30	† Žofia Miškuřová rod. Gregová	9:00	† Justína, Ján, Žofia a Ondrej Pribulovci
		10:30	za farnosť		
21. 4.	Velkonočný pondelok	7:30	† František Broda	9:00	za ZBP rodiny Márie, Augustína, Alžbety a Františky Uličných
		10:30	† Marcel, Anna a Valent		
22. 4.	Utorok	18:00	† sr. Anselma Uličná		
23. 4.	Streda			18:00	† Anna, Vojtech, Margita Kostelníkovci
24. 4.	Štvrtok	7:00	† Stanislav Koval'		
25. 4.	Piatok	18:00	70: Valent Baloga	17:00	za ZBP Františka a Anny
26. 4.	Sobota	7:00	50: Iveta		
		15:30	sobáš: M. Galdun - M. Pacovská		
27. 4.	2. veľkonočná nedeľa - rok A	7:30	za farnosť		
		9:00	77: Regína Magdová a 55 r. manželstva s Albertom	9:00	60: Matej Baloga

9. marca 2014 sa nám saleziánska mládež z Humenného predstavila s hrou Podpaľač